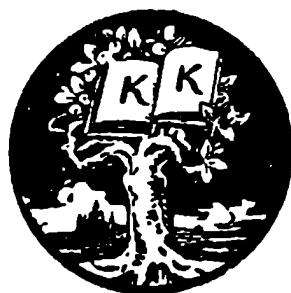

M A N U A L E
UČITELŮ KATOL. NÁBOŽENSTVÍ
NA ČSL. ŠKOLÁCH NÁRODNÍCH.

ROČ. II.

ŠKOLNÍ ROK 1934-35

Uspořádal
PROF. JOSEF HRONEK

V PRAZE 1934.

Nakladatelství Kropáč & Kucharský v Praze I.,
Konviktská 5.

OBSAH :

I. část:

Rozvrh hodin	III
Školní rok a prázdniny	V
Celoroční kalendarium	VI
Diář	XI
Prof. Jos. Hronek: Přehled katolické theologie české	1
Čeho si všímat u dětí, které pozorujeme a jak je pozorovat.....	66
Chronologický přehled nejdůležitějších výnosů školských	70
Církev katolická	72
Republika Československá	74
Ministerstvo školství a nár. osvěty..	75
Služební plat učitelský	77
Léčebný fond	79
Poplatky poštovní a kolgovní.....	80
Míry, váhy a peníze	84
Cestné učitelů náboženství.....	87
Výkaz odměn	89
Adresy a telefon	91
Přehled žactva	92

II. část:

Katalog: Seznam žactva.

Uzavírka redakční dne 15. července 1934.

Tiskl »Čsl. Kompas«, Praha-Smíchov.

Rozvrh hodin

Den	8—9	9—10	10—11	11—12	12—1	1—2	2—3	3—4	4—5
Pondělí									
Úterý									
Středa									
Čtvrtek									
Pátek									
Sobota									

Rozvrh hodin

Den	8—9	9—10	10—11	11—12	12—1	1—2	2—3	3—4	4—5
Pondělí									
Úterý									
Středa									
Čtvrtek									
Pátek									
Sobota									

Školní rok a prázdniny.

Podle výnosu min. škol. a nár. osvěty z 12. VII. 1925 č. 68636-I.

1. Školní rok 1934/35 začíná 3. září a končí se dne 31. srpna.
2. Hlavní prázdniny trvají od 29. června do 31. srpna, resp. 1. září.
3. Na školách občanských, středních a odborných končí se první běh 31. ledna (je-li ten den neděle, tedy 30. ledna). Druhý běh začíná 3. února (je-li ten den neděle, tedy 4. února).
4. Čtvrtletní školní zprávy na školách obecných vydávají se za 1. až 3. čtvrtletí dne 15. listopadu, 31. ledna, 15. dubna, vždy v poslední vyučovací hodině. Případně-li některý z těchto dní na neděli, vydají se zprávy o den dříve. Případně-li 15. duben do velikonočních prázdnin, vydají se zprávy poslední den vyučovací před těmito prázdninami. Za čtvrté čtvrtletí vydávají se zprávy dne 28., resp. 27. června.

Dni prázdná ve školním roce jsou:

1. Neděle. 2. Svátky a památné dni republiky Československé podle §§ 1 a 2 zákona ze dne 3. dubna 1925, č. 65 Sb. z. a n.
Svátky: 1. leden, 6. leden, Nanebevst. P., Boží Tělo, 29. červen, (15. srpen), 1. listopad, 8. a 25. prosinec. Památné dni: 28. září, 28. říjen, 1. květen, 5. a 6. červenec.
 3. Den 2. listopadu; je-li 2. nebo 4. listopadu neděle, je také 3. listopadu prázdný.
 4. Vánoční prázdniny včetně od 23. prosince do 2. ledna. Je-li 22. prosince v pondělí, počínají vánoční prázdniny již 21. prosince.
 5. Pololetní prázdniny dne 1. a 2. února.
 6. Velikonoční prázdniny od Květné neděle do středy po neděli velikonoční (včetně).
- Prázdniny t. zv. „vedřinové“ byly zrušeny výnosem min. škol. a nár. osvěty z 9. května 1925, č. 52.672-II-25.

1935**LEDEN****ÚNOR****BŘEZEN**

1 Ú Nový rok	1 P Ignáce b.	1 P Albína
2 S Makaria	2 S Očišť.P.M.	2 S Anežky Č.
3 Č Jenovefy	3 N Blažeje	3 N Kunhuty
4 P Gordia	4 P Veroniky	4 P Kazimíra
5 S Telesfora	5 Ú Háty	5 Ú Bedřicha
6 N Sv. 3 králů	6 S Doroty	6 S Popelec
7 P Luciana	7 Č Romuald	7 Č Tomáše A.
8 Ú Erharda	8 P Milady	8 P Jana z B.
9 S Basiliše	9 S Apoleny	9 S Františky
10 Č Břetislava	10 N Mojmíra	10 N 40 muč.
11 P Hygina I.	11 P Evrosiny	11 P Konstan.
12 S Pravosav	12 Ú Eulalie	12 Ú Řehoře I.
13 N Leontina	13 S Řehoře II.	13 S Růženy
14 P Hilaria	14 Č Valentina	14 Č Matyldy
15 Ú Pavla p.	15 P Jiřinky	15 P Longina
16 S Marcela I.	16 S Juliany	16 S Vlastimila
17 Č Anton. p.	17 N Flaviana	17 N Patrika
18 P Vladislav	18 P Simeona	18 P Eduarda
19 S Doubrav.	19 Ú Mansveta	19 Ú Josefa p.
20 N Fab. a Šeb.	20 S Hilaria	20 S Jáchyma
21 P Anežky Ř.	21 Č Eleonory	21 Č Benedikta
22 Ú Vincence	22 P Petra stol.	22 P Oktavián
23 S Zasn.P.M.	23 S Svatopl.	23 S Bořivoje
24 Č Timothea	24 N Matěje	24 N Gabriela
25 P Obr. Pavla	25 P Valburgy	25 P Zvěst.P.M.
26 S Polykarp	26 Ú Alexandr	26 Ú Haštala
27 N Jana Zlat.	27 S Leandra	27 S Ruperta
28 P Karla Vel.	28 Č Romana	28 Č Jana Kap.
29 Ú Frant. Sal.		29 P Cyrila
30 S Martiny p.		30 S Kvidona
31 Č Sptyihn.		31 N Kvirina

Račte se přesvědčiti

že nejdokonaleji provedené obrázky

k prvnímu sv. přijímání

za bezkonkurenční ceny

vydává

Nakladatelství Kropáč & Kucharský v Praze.

Vzorky na požádání zdarma.

1 P Huga b.	1 S Svát. práce	1 S Fortunata
2 Ů Frant. z P.	2 Č Zikmunda	2 N Erazima
3 S Richarda	3 P Nal. sv. kř.	3 P Klotildy
4 Č Isidora	4 S Květoslav	4 Ů Frant. K.
5 P Vinc. Fer.	5 N Pia V. pap.	5 S Dobroslav
6 S Celestina	6 P Jana ap.	6 Č Norberta
7 N Heřmana	7 Ů Stanislav	7 P Roberta
8 P Alberta	8 S Zjev. sv.M	8 S Medarda
9 Ů Dušana	9 Č Řehoře N.	9 N Hod B. svt.
10 S Ezechiela	10 P Antonína	10 P Pond. svtd.
11 Č Lva I. p.	11 S Mamerta	11 Ů Barnab.
12 P Julia I. p.	12 N Pankráce	12 S Basilida
13 S Hermeneg	13 P Serváce	13 Č Antonína
14 N Květná n.	14 Ů Bonifáce	14 P Basilia V.
15 P Anastazie	15 S Žofie	15 S Víta
16 Ů Kalista	16 Č Jana Nep.	16 N Njsv. Troj.
17 S Rudolfa	17 P Paschala	17 P Adolfa
18 Č Zelený č.	18 S Venance	18 Ů Milana
19 P Velký pát.	19 N Celestina	19 S Gerv. a Pr.
20 S Bílá sob.	20 P Bernarda	20 Č Božího těla
21 N Hod B. v.	21 Ů Ubalda	21 P Aloisa z G.
22 P Pond. vel.	22 S Julie	22 S Pauliny
23 Ů Vojtěcha	23 Č Desideria	23 N Edeltrudy
24 S Jiří	24 P Jany	24 P Jana Křt.
25 Č Marka ev.	25 S Urbana	25 Ů Ivana
26 P Kleta a M.	26 N Filipa N.	26 S Jana a P.
27 S Jaroslava	27 P Bedy Ct.	27 Č Ladislava
28 N Vitališe	28 Ů Viléma	28 P Lva II. p.
29 P Petra m.	29 S Maxima	29 S Petra a P.
30 Ů Kateřiny	30 Č Nanbvst.P.	30 N Pavla p.
	31 P Petronily	

Obrázky svatých

odměny pilnosti, missijní obrázky, zpovědní
obrázky a jiné

za nejlevnější ceny

kupuje veledůstojné duchovenstvo u fy.

Kropáč & Kucharský v Praze I., Konviktská 5.

Velký výběr. — Dokonalé provedení.

Vzorky a ceníky ochotně zdarma!

1 P Děpolda	1 Č Věry	1 N Jiljí
2 Ů Nvšt. P.M.	2 P Alfonsa	2 P Adély
3 S Heliadora	3 S Nal. Štěp.	3 Ů Mansveta
4 Č Prokopa	4 N Dominika	4 S Rosalie
5 P Cyr. a Met.	5 P Marie Sn.	5 Č Viktorina
6 S Jana Husí	6 Ů Prom. P.	6 P Vavřince
7 N Vilibalda	7 S Kajetána	7 S Reginy
8 P Kiliána	8 Č Cyriaka	8 N Nar. P. M.
9 Ů Vavřince	9 P Romana	9 P Petra Kl.
10 S Amalie	10 S Vavřince	10 Ů Mikuláše
11 Č Pia I. pap.	11 N Filomeny	11 S Prota a H.
12 P Jana Kv.	12 P Kláry p.	12 Č Jména P.M
13 S Markéty	13 Ů Aleny	13 P Amáta
14 N Bonavent	14 S Eusebia	14 S Pov. sv. kř
15 P Jindřicha	15 Č Nnvz. P.M.	15 N Nikomeda
16 Ů Marie Kar.	16 P Rocha	16 P Ludmily
17 S Alše	17 S Jáchyma	17 Ů Lamberta
18 Č Kamila	18 N Heleny	18 S Josefa K.
19 P Vinc. z P.	19 P Ludvíka T.	19 Č Januaria
20 S Eliáše	20 Ů Bernarda	20 P Eustacha
21 N Vítězslav	21 S Jany Fr.	21 S Matouše
22 P Maří Mag.	22 Č Timothea	22 N Mauricia
23 Ů Apolináře	23 P Filipa B.	23 P Tekly
24 S Kristiny	24 S Bartolom.	24 Ů Jaromíra
25 Č Jakuba ap.	25 N Př. sv. Voj.	25 S Kleofáše
26 P Anny	26 P Ludvíka	26 Č Kor. a C.
27 S Pantaleon	27 Ů Josefa K.	27 P Kosmy D.
28 N Inocence	28 S Augustina	28 S Václava k.
29 P Boženy	29 Č Jana stěti	29 N Michala a.
30 Ů Bořivoje	30 P Růženy	30 P Jeronýma
31 S Ignáce z L	31 S Raimund	

NÁDHERNÉ OBRAZOVÉ DÍLO.

Ludvík Preiss a P. Rohrbach:

PALESTINA A ZAJORDÁNÍ.

Obsahuje 210 obrazů hlubotiskových a 21 obrazů barevných. — Vázané dílo rozměrů 23×30 cm za Kč 250.—.

Lze obdržeti na 10 měsíčních splátek po Kč 25.—.

Nakladatelství Kropáč & Kucharský v Praze.

1 Ú Remigia	1 P Všech svat.	1 N Eligia
2 S And. str.	2 S Dušiček	2 P Bibiany
3 Č Kandida	3 N Huberta	3 Ú Frant. X.
4 P Frant. z A.	4 P Karla Bor.	4 S Barbory
5 S Placida	5 Ú Emericha	5 Č Jitky
6 N Mileny	6 S Linhart	6 P Mikuláše
7 P Slav. růž.	7 Č Engelber.	7 S Ambrože
8 Ú Brigity	8 P Bohumíra	8 N Poč P. M.
9 S Diviše	9 S Theodora	9 P Leokadie
10 Č Frant. B.	10 N Přen. sv. L.	10 Ú Melchiada
11 P Emiliána	11 P Martina b.	11 S Damasa p.
12 S Maximil.	12 Ú Ben. s br.	12 Č Maxencia
13 N Koloman	13 S Stanisl. K.	13 P Lucie
14 P Kalista I.	14 Č Josafata	14 S Spiridiona
15 Ú Terezie	15 P Leopolda	15 N Valerie
16 S Havla op.	16 S Otomara	16 P Albíny
17 Č Hedviky	17 N Řehoře d.	17 Ú Lazara
18 P Lukáše ev.	18 P Odon z K	18 S Graciána
19 S Petra z A.	19 Ú Alžběty	19 Č Nemesia
20 N Ireny	20 S Felixe z V.	20 P Kristiána
21 P Voršily	21 Č Obět. P. M.	21 S Tomáše a.
22 Ú Korduly	22 P Cecilie	22 N Zenona
23 S Severina	23 S Klim. I. p.	23 P Vlasty
24 Č Rafaela	24 N Emilie	24 Ú Ad. a Evy
25 P Kryšpína	25 P Kateřiny	25 S Nar. Páně
26 S Miloty	26 Ú Konráda	26 Č Štěpána
27 N Sabiny	27 S Virgila	27 P Jana ev.
28 P Den svob.	28 Č Rufa	28 S Mlad'átek
29 Ú Narcise	29 P Saturnina	29 N Tomáše b.
30 S Klaudia	30 S Ondřeje a.	30 P Davida kr.
31 Č Volfganga		31 Ú Silvestra

P. JAN ROSTWOROWSKI T. J.

OBRÁZKY ZE ŽIVOTA BOŽSKÉHO SPASITELE.

Skvělý životopis Pána Ježíše, jedna z nejrozsířenějších knih polských. V překladu ctihodné sestry H. Vávrové s obrazy mistra Führicha. Skvostný dar ke každé příležitosti. Cena Kč 20.—. Vázané Kč 28.—.

Přepychové vydání tištěné na japanu
vázané se zlatou ořízkou Kč 50.—.

Dni		1 9 3 4	Slunce	
			východ	západ
1	S	Jiljí	5.13	18.46
2	N	Štěpána kr.	5.15	18.44
3	P	Mansveta Počátek šk. roku	5.16	18.42
4	Ú	Rosalie	5.18	18.40
5	S	Viktorina	5.19	18.38
6	Č	Vavřince J.	5.21	18.35
7	P	Reginy	5.22	18.33
8	S	Narození P. Marie	5.24	18.31
9	N	Petra Klav. ☿	5.25	18.29
10	P	Mikuláše T.	5.27	18.27
11	Ú	Prota a H.	5.28	18.24
12	S	Jména P. Marie	5.30	18.22
13	Č	Amáta	5.31	18.20
14	P	Povýšení sv. Kříže	5.33	18.18
15	S	Nikomeda	5.34	18.16
16	N	Ludmily ☾	5.36	18.13
17	P	Lamberta	5.37	18.11
18	Ú	Josefa K.	5.39	18.09
19	S	Januaria a s.	5.40	18.07
20	Č	Eustacha	5.42	18.05
21	P	Matouše ev.	5.43	18.02
22	S	Mauricia a s.	5.45	18.00
23	N	Tekly ☺	5.46	17.58
24	P	Marie de Merc.	5.48	17.56
25	Ú	Kleofáše	5.49	17.54
26	S	Kornelia a Cypr.	5.51	17.51
27	Č	Kosmy a Damiana	5.52	17.49
28	P	Václava kn.	5.54	17.47
29	S	Michala arch.	5.56	17.45
30	N	Jeronyma ☾	5.57	17.43

Z á ř í 1934

- 1.
- 2.**
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.**
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.**
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.
- 21.
- 22.
- 23.**
- 24.
- 25.
- 26.
- 27.
- 28.**
- 29.
- 30.**

Dni		1 9 3 4	S l u n c e	
			východ	západ
1	P	Posvěcení chrámu	5.59	17.40
2	Ú	Andělů stráž.	6.00	17.38
3	S	Kandida	6.02	17.36
4	Č	Františka z Assisi	6.03	17.34
5	P	Placida a soudr.	6.05	17.32
6	S	Brunona	6.06	17.29
7	N	Slavnost sv. Růžence	6.08	17.27
8	P	Brigity	6.09	17.25
9	Ú	Diviše	6.11	17.23
10	S	Františka Borg.	6.12	17.21
11	Č	Emiliána	6.14	17.19
12	P	Maxmiliána	6.15	17.17
13	S	Eduarda V.	6.17	17.15
14	N	Kalista I.	6.19	17.13
15	P	Terezie p.	6.20	17.11
16	Ú	Havla op.	6.22	17.09
17	S	Hedviky	6.23	17.07
18	Č	Lukáše ev.	6.25	17.05
19	P	Petra z A.	6.27	17.03
20	S	Jana Kent.	6.28	17.01
21	N	Voršily	6.30	16.59
22	P	Korduly	6.31	16.57
23	Ú	Severina	6.33	16.55
24	S	Rafaela	6.35	16.53
25	Č	Kryšpína	6.37	16.51
26	P	Evarista	6.38	16.49
27	S	Sabiny	6.40	16.47
28	N	Šim. a Judy - Den svobody	6.42	16.45
29	P	Narcise	6.44	16.43
30	Ú	Marcela	6.45	16.42
31	S	Volfganga	6.47	16.40

Říjen 1934

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.**
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.**
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.
- 21.**
- 22.
- 23.
- 24.
- 25.
- 26.
- 27.
- 28.**
- 29.
- 30.
- 31.

Listopad

30 dní

Dni		1 9 3 4	Slunce	
			východ	západ
1	Č	Všech svatých	6.48	16.39
2	P	Dušiček	6.50	16.37
3	S	Huberta	6.52	16.35
4	N	Karla Bor.	6.53	16.33
5	P	Emericha	6.55	16.32
6	Ú	Linharta	6.56	16.30
7	S	Engelberta	6.58	16.28
8	Č	Bohumíra	7.00	16.27
9	P	Theodora	7.01	16.25
10	S	Přen. sv. Ludmily	7.03	16.24
11	N	Martina b.	7.04	16.22
12	P	Benedikta s br.	7.06	16.21
13	Ú	Stanislava K.	7.08	16.20
14	S	Josafata	7.10	16.18
15	Č	Leopolda	7.11	16.17
16	P	Otomara	7.13	16.15
17	S	Řehoře d.	7.15	16.14
18	N	Odon z Kl.	7.16	16.13
19	P	Alžběty vd.	7.18	16.12
20	Ú	Felixe z V.	7.19	16.11
21	S	Obětování P. Marie ☸	7.21	16.10
22	Č	Cecilie p.	7.22	16.09
23	P	Klim. I. p.	7.24	16.08
24	S	Emilie	7.25	16.07
25	N	Kateřiny	7.27	16.06
26	P	Silvestra op.	7.28	16.05
27	Ú	Valeriana	7.30	16.04
28	S	Rufa	7.31	16.03
29	Č	Saturnina ☾	7.33	16.03
30	P	Ondřeje ap.	7.34	16.02

Listopad 1934

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	
21.	
22.	
23.	
24.	
25.	
26.	
27.	
28.	
29.	
30.	

Dni		1 9 3 4	S l u n c e	
			východ	západ
1	S	Eligia	7.36	16.02
2	N	Bibiány	7.37	16.01
3	P	Františka X.	7.38	16.01
4	Ú	Barbory	7.39	16.00
5	S	Judity	7.41	16.00
6	Č	Mikuláše b. ☉	7.42	15.59
7	P	Ambrože	7.43	15.59
8	S	Nep. Početí P. Marie	7.44	15.59
9	N	Leokadie	7.45	15.59
10	P	Melchiada	7.47	15.58
11	Ú	Damasa p.	7.48	15.58
12	S	Synesia	7.49	15.58
13	Č	Lucie p. ☾	7.50	15.58
14	P	Spiridiona	7.51	15.58
15	S	Irenea	7.51	15.59
16	N	Albíny	7.52	15.59
17	P	Lazara	7.53	15.59
18	Ú	Graciána	7.54	15.59
19	S	Nemesia	7.54	16.00
20	Č	Kristiána ☺	7.55	16.00
21	P	Tomáše ap.	7.55	16.01
22	S	Demetr. F.	7.56	16.01
23	N	Viktorie	7.56	16.02
24	P	Adama a Evy (Přísný půst).	7.57	16.02
25	Ú	Narození Páně	7.57	16.03
26	S	Štěpána	7.58	16.03
27	Č	Jana ev.	7.58	16.04
28	P	Mlad'átek	7.58	16.05
29	S	Tomáše b. ☾	7.58	16.06
30	N	Davida kr.	7.59	16.06
31	P	Silvestra	7.59	16.07

Prosinec 1934

- 1.
- 2.**
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.**
- 9.**
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.**
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.
- 21.
- 22.
- 23.**
- 24.
- 25.**
- 26.
- 27.
- 28.
- 29.
- 30.**
- 31.

Dni		1 9 3 5	Slunce	
			východ	západ
1	Ú	Nový rok , obřez. Páně	7.59	16.08
2	S	Makaria	7.59	16.09
3	Č	Jenovefy	7.59	16.10
4	P	Gordia	7.58	16.11
5	S	Telesfora ☾	7.58	16.12
6	N	Sv. 3 králů	7.58	16.13
7	P	Luciana	7.58	16.14
8	Ú	Erharda	7.57	16.16
9	S	Basiliše	7.57	16.17
10	Č	Agathona	7.56	16.19
11	P	Hygina I. ☾	7.56	16.20
12	S	Proba	7.55	16.21
13	N	Leontina	7.55	16.23
14	P	Hilaria	7.54	16.24
15	Ú	Pavla p.	7.54	16.26
16	S	Marcella I.	7.53	16.27
17	Č	Antonína p.	7.52	16.28
18	P	Petra v Ř.	7.51	16.30
19	S	Kanuta ☺	7.50	16.31
20	N	Fab. a Šeb.	7.49	16.33
21	P	Anežky p.	7.48	16.34
22	Ú	Vincence	7.47	16.36
23	S	Zasn. P. Marie	7.46	16.38
24	Č	Timothea	7.45	16.39
25	P	Obr. Pavla	7.44	16.41
26	S	Polykarpa	7.43	16.43
27	N	Jana Zlat. ☾	7.42	16.45
28	P	Karla Vel.	7.41	16.46
29	Ú	Františka Sal.	7.39	16.48
30	S	Martiny p.	7.38	16.49
31	Č	Petra Nol. Konec I. pol.	7.37	16.51

Leden 1935

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.
- 21.
- 22.
- 23.
- 24.
- 25.
- 26.
- 27.
- 28.
- 29.
- 30.
- 31.

Dni		1 9 3 5	S l u n c e	
			východ	západ
1	P	Ignáce b.	7.36	16.53
2	S	Očišť. P. Marie	7.34	16.55
3	N	Blažeje b. ☉	7.33	16.56
4	P	Veroniky	7.31	16.58
5	Ú	Háty	7.30	17.00
6	S	Doroty p.	7.28	17.02
7	Č	Romualda	7.27	17.03
8	P	Jana z M.	7.25	17.05
9	S	Apoleny	7.24	17.06
10	N	Školastiky ☾	7.22	17.08
11	P	Evrosiny	7.20	17.10
12	Ú	Eulalie	7.18	17.12
13	S	Řehoře II. p.	7.17	17.13
14	Č	Valentina	7.15	17.15
15	P	Faustina a Jovity	7.13	17.17
16	S	Juliany	7.11	17.19
17	N	Flaviana	7.09	17.20
18	P	Simeona ☼	7.08	17.22
19	Ú	Mansveta	7.06	17.23
20	S	Hilaria	7.04	17.25
21	Č	Eleonory	7.02	17.27
22	P	Petra stol.	7.00	17.29
23	S	Petra D.	6.58	17.30
24	N	Matěje an.	6.56	17.32
25	P	Valburgy	6.54	17.34
26	Ú	Markéty K. ☾	6.52	17.36
27	S	Leandra	6.50	17.37
28	Č	Romana	6.48	17.39

Únor 1935

1.
2.
- 3.**
4.
5.
6.
7.
8.
9.
- 10.**
11.
12.
13.
14.
15.
16.
- 17.**
18.
19.
20.
21.
22.
23.
- 24.**
25.
26.
27.
28.

Dni		1 9 3 5	Slunce	
			východ	západ
1	P	Albina b.	6.46	17.40
2	S	Anežky Č.	6.44	17.42
3	N	Kunhuty	6.42	17.44
4	P	Kazimíra	6.40	17.45
5	Ú	Fridolína	6.37	17.47
6	S	Popelec (Přísný půst).	6.35	17.48
7	Č	Tomáše Aq.	6.33	17.50
8	P	Jana z B.	6.31	17.52
9	S	Františky	6.29	17.53
10	N	40 muž.	6.27	17.55
11	P	Heraklia	6.25	17.56
12	Ú	Řehoře I.	6.23	17.58
13	S	Růženy	6.21	18.00
14	Č	Matyldy	6.19	18.01
15	P	Longina	6.16	18.03
16	S	Klementa	6.14	18.04
17	N	Patrika	6.12	18.06
18	P	Edvarda	6.10	18.08
19	Ú	Josefa p.	6.08	18.09
20	S	Jáchyma	6.05	18.11
21	Č	Benedikta op.	6.03	18.12
22	P	Oktaviána	6.01	18.14
23	S	Viktorina	5.59	18.16
24	N	Gabriela	5.57	18.17
25	P	Zvěst. P. Marie	5.54	18.19
26	Ú	Haštala	5.52	18.20
27	S	Ruperta	5.50	18.22
28	Č	Sixta III. p.	5.48	18.24
29	P	Cyrila	5.46	18.25
30	S	Kvirina	5.43	18.27
31	N	Kvidona	5.41	18.28

Březen 1935

1.
2.
- 3.**
4.
5.
6.
7.
8.
9.
- 10.**
11.
12.
13.
14.
15.
16.
- 17.**
18.
19.
20.
21.
22.
23.
- 24.**
25.
26.
27.
28.
29.
30.
- 31.**

Dni		1 9 3 5	Slunce	
			východ	západ
1	P	Huga b.	5.39	18.30
2	Ú	Frant. z P.	5.37	18.32
3	S	Richarda b. 	5.35	18.33
4	Č	Isidora	5.32	18.35
5	P	Vincence F.	5.30	18.36
6	S	Celestina	5.28	18.38
7	N	Heřmana	5.26	18.40
8	P	Alberta	5.24	18.41
9	Ú	Marie Kl.	5.22	18.43
10	S	Ezechiela 	5.20	18.44
11	Č	Lva I. p.	5.18	18.46
12	P	Konstant.	5.16	18.48
13	S	Hermenegilda	5.14	18.49
14	N	Květná neděle	5.12	18.51
15	P	Anastazie	5.10	18.52
16	Ú	Kalista	5.08	18.54
17	S	Rudolfa	5.06	18.55
18	Č	Zelený čtvrtek ☺	5.04	18.57
19	P	Velký pátek (Přísný půst).	5.01	18.58
20	S	Bílá sobota	4.59	19.00
21	N	Hod Boží velikonoční	4.57	19.01
22	P	Pondělí velikonoční	4.55	19.03
23	Ú	Vojtěcha	4.53	19.04
24	S	Jiří	4.52	19.06
25	Č	Marka ev.	4.50	19.07
26	P	Kleta a Marc. ☾	4.48	19.09
27	S	Jaroslava	4.46	19.11
28	N	Vitališe	4.44	19.12
29	P	Robert a	4.42	19.14
30	Ú	Kateřiny S.	4.40	19.15

D u b e n 1935

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.**
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.**
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.
- 21.**
- 22.
- 23.
- 24.
- 25.
- 26.
- 27.
- 28.**
- 29.
- 30.

Dni		1 9 3 5	S l u n c e	
			východ	západ
1	S	Filipa a Jak. - Sv. práce	4.38	19.17
2	Č	Zikmunda ☿	4.36	19.18
3	P	Nalezení sv. kříže	4.35	19.20
4	S	Moniky	4.33	19.21
5	N	Pia V. pap.	4.32	19.23
6	P	Jana př. br. l.	4.30	19.24
7	Ú	Stanislava	4.28	19.26
8	S	Zjevení sv. Michala	4.27	19.27
9	Č	Řehoře N.	4.25	19.29
10	P	Gordiana ☽	4.24	19.30
11	S	Mamerta	4.22	19.32
12	N	Pankráce	4.20	19.33
13	P	Serváce	4.19	19.35
14	Ú	Bonifáce	4.17	19.36
15	S	Žofie	4.16	19.38
16	Č	Jana Nep., cír. svátek	4.14	19.39
17	P	Paschala	4.13	19.40
18	S	Venance ☺	4.12	19.42
19	N	Petra Cel.	4.10	19.43
20	P	Bernard.	4.09	19.45
21	Ú	Ubalda	4.08	19.46
22	S	Julie	4.07	19.47
23	Č	Desideria	4.06	19.48
24	P	Jany	4.04	19.50
25	S	Urbana ☾	4.03	19.51
26	N	Filipa Ner.	4.02	19.52
27	P	Bedy Ct.	4.01	19.53
28	Ú	Viléma	4.00	19.54
29	S	Maximina	3.59	19.56
30	Č	Nanebevstoupení Páně	3.58	19.57
31	P	Petronily	3.57	19.58

Květen 1935

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.
- 21.
- 22.
- 23.
- 24.
- 25.
- 26.
- 27.
- 28.
- 29.
- 30.
- 31.

Dni		1 9 3 5	Slunce	
			východ	západ
1	S	Fortunata ●	3.56	19.59
2	N	Erazima	3.56	20.00
3	P	Klotildy	3.55	20.01
4	Ú	Františka Kar.	3.55	20.02
5	S	Bonifáce	3.54	20.03
6	Č	Norberta	3.53	20.04
7	P	Robertta	3.53	20.05
8	S	Medarda	3.52	20.05
9	N	Hod Boží svatodušní ☾	3.52	20.06
10	P	Pondělí svatodušní	3.51	20.07
11	Ú	Barnabáše ap.	3.51	20.08
12	S	Jana	3.51	20.08
13	Č	Antonína P.	3.50	20.09
14	P	Basilie V.	3.50	20.09
15	S	Víta	3.50	20.10
16	N	Nejsvětější Trojice	3.50	20.10
17	P	Adolfa ☺	3.50	20.11
18	Ú	Marka a Marc.	3.50	20.11
19	S	Gerváše a Pr.	3.50	20.12
20	Č	Božího těla	3.50	20.12
21	P	Aloise z G.	3.50	20.12
22	S	Paulina b.	3.50	20.12
23	N	Agripiny ☾	3.51	20.13
24	P	Narození Jana Křtitele	3.51	20.13
25	Ú	Ivana	3.51	20.13
26	S	Jana a Pav.	3.51	20.13
27	Č	Ladislava	3.52	20.13
28	P	Lva II. Konec II. pol.	3.52	20.13
29	S	Petra a Pavla Poč. hl. pr.	3.53	20.13
30	N	Pavla pam. ●	3.53	20.13

Červen 1935

- 1.
- 2.**
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.**
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.**
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.**
- 21.
- 22.
- 23.**
- 24.
- 25.
- 26.
- 27.
- 28.
- 29.**
- 30.**

Dni		1 9 3 5	Slunce	
			východ	západ
1	P	Theobalda	3.54	20.13
2	Ú	Navštívení P. Marie	3.55	20.12
3	S	Heliodora	3.55	20.12
4	Č	Prokopa	3.56	20.11
5	P	Cyrila a Metoděje	3.57	20.11
6	S	Isaiáše	3.58	20.11
7	N	Vilibalda	3.59	20.10
8	P	Kiliána ☾	3.59	20.10
9	Ú	Brikcí	4.00	20.09
10	S	7 bratří	4.01	20.09
11	Č	Pia I. pap.	4.02	20.08
12	P	Jana Kvalb.	4.03	20.07
13	S	Markéty	4.04	20.07
14	N	Bonaventury	4.05	20.06
15	P	Jindřicha	4.06	20.05
16	Ú	Marie Karm. ☺	4.07	20.04
17	S	Alše	4.08	20.03
18	Č	Kamila z L.	4.10	20.02
19	P	Vincence z P.	4.11	20.01
20	S	Eliáše pr.	4.12	20.00
21	N	Daniela pr.	4.13	19.59
22	P	Maří Magdaleny ☾	4.14	19.58
23	Ú	Apolináře	4.16	19.56
24	S	Kristiny	4.17	19.55
25	Č	Jakuba ap.	4.18	19.54
26	P	Anny	4.19	19.53
27	S	Pantaleona	4.21	19.51
28	N	Inocence	4.22	19.50
29	P	Marty p.	4.24	19.48
30	Ú	Abd. a Sen. ☾	4.25	19.47
31	S	Ignáce z L.	4.26	19.46

Červenec 1935

1.
2.
3.
4.
- 5.**
- 6.**
- 7.**
8.
9.
10.
11.
12.
13.
- 14.**
15.
16.
17.
18.
19.
20.
- 21.**
22.
23.
24.
25.
26.
27.
- 28.**
29.
30.
31.

Dni		1 9 3 5	S l u n c e	
			východ	západ
1	Č	Petra v ok.	4.28	19.44
2	P	Alfonsa z Lig.	4.29	19.43
3	S	Nalezení Štěpána	4.31	19.41
4	N	Dominika	4.32	19.40
5	P	Marie P. S.	4.33	19.38
6	Ú	Proměnění Páně	4.35	19.36
7	S	Kajetána	4.36	19.35
8	Č	Cyriaka a soudr.	4.38	19.33
9	P	Romana	4.39	19.31
10	S	Vavřince	4.40	19.29
11	N	Filomeny	4.42	19.27
12	P	Kláry	4.43	19.26
13	Ú	Hypolita	4.45	19.24
14	S	Eusebia ☺	4.46	19.22
15	Č	Nanebevzetí P. Marie	4.48	19.20
16	P	Rocha	4.49	19.18
17	S	Jáchyma	4.51	19.17
18	N	Heleny	4.52	19.15
19	P	Ludvíka T.	4.54	19.13
20	Ú	Bernarda	4.55	19.11
21	S	Jany Fr. €	4.57	19.09
22	Č	Timothea	4.58	19.07
23	P	Filipa	5.00	19.05
24	S	Bartoloměje ap.	5.01	19.03
25	N	Př. sv. Vojtěcha	5.02	19.01
26	P	Ludvíka kr.	5.04	18.59
27	Ú	Josefa Kal.	5.05	18.57
28	S	Augustina	5.07	18.55
29	Č	Jana stětí ●	5.08	18.53
30	P	Růženy z L.	5.10	18.51
31	S	Raimunda Konec šk. r.	5.11	18.49

J o s e f H r o n e k :

Přehled katolické theologie české.

Úvodem.

Neobyčejným rozvojem theologie ukázala se naléhavá potřeba rychlé informace. Taková *stručná orientace po katolické theologii poslední doby* jest účelem tohoto nástinu. Není tudíž ani kritickou rozpravou, ani bibliografií. Vzhledem na obsáhlost materiálu bylo nutno upustiti od původně stanoveného bibliografického výčtu všech spisů. Uvedeny budou jen s datem vzniku práce nejdůležitější význačnějších spisovatelů, kteří o některém z mnohých odvětví theologie pojednávají.

Rozvoj české bohovědy v době novější. (Od let devadesátých až do doby přítomné).

První podnět k intensivnějšímu pěstování theologie dal v druhé třetině XIX. století národní buditel K. V i n a ř i c k ý (1803—1869), jenž r. 1860 obnovil vydávání »Časopisu katolického duchovenstva« a sám redakci jeho vedl do r. 1867. Význam tohoto vědeckého časopisu pro theologii jest veliký, neboť od prvopočátku, t. j. od r. 1828, kdy byl založen, [nečítáme-li krátké přerušení 7 let, jest to po Musejníku o rok dříve založeném, nejstarší nyní ještě vycházející český časopis], ukládají v něm

theologičtí spisovatelé své práce, které by byli jinak nemohli vydati. Sto let vědeckého časopisu opravňuje zajisté k hrdému a vděčnému vzpomínání všech jeho redaktorů, kteří namnoze byli zároveň jeho nakladatelé.

Současně s obnovením Časopisu katol. duchovenstva rovněž zásluhou K. Vinařického se ustavila edice bohovědné literatury české pod názvem »*Dědictví sv. Prokopa*« (úchvala stanov se stala r. 1861).

Nové vědecké ústředí bylo vytvořeno *Křesťanskou akademií* (zal. r. 1875) v Praze a pro unionistické hnutí na Moravě *Akademií Velehradskou*, která byla založena na II. unionistickém sjezdu na Velehradě r. 1909 na podnět Dra A n t. C. S t o j a n a a schválena dne 18. května 1910 býv. ministerstvem vnitra. (První členové byli jmenováni 1. srpna 1910, předsedou metropolita lvovský Dr. Ondřej Szeptyckyj, místopředsedou prof. Dr. Jan Hejčl, jednatelem prof. Dr. Josef Vašica.).

Určitých směrnic studium bohovědné na- bylo zejména, když v čelo kulturně vědecké koncentrace se postavili svatovítní kanovníci Dr. J o s e f T u m p a c h (1862—1916) a nezapomenutelný Dr. A n t o n í n P o d l a h a (1865—1932) v Čechách a na Moravě prof. Dr. J o s e f P o s p í š í l (1845—1926) a Dr. P a v e l V y c h o d í l, O. S. B. (1862) se svojí »Hlídkou« (od r. 1896), duchové nejen hluboce učení, ale

těž chápaní kulturní a theologické požadavky své doby. Obrazem ediční činnosti Tumpachovy a Podlahovy je »Vzdělávací knihovna katolická« (přes 100 svazků), Časopis katol. duchovenstva, jehož rozsah mnohonásobně přispěním Dr. A. Podlahy zvětšen a »Český slovník bohovědný« (sv. I.—V.). O Český slovník bohovědný (první sešit vyšel v lednu 1909) má nesmrtelnou zásluhu biskup Dr. A. Podlaha. Program tohoto monumentálního díla jest širší nadpisu, neboť není pouze kompendiem veškeré theologie, nýbrž přináší v pohodlné lexikální formě soustavně zpracovaná témata ze všech oborů náboženství a všeho, co s náboženstvím jakkoliv souvisí, tedy umění, literatury, sociálních věd a pod. O věcech jinonáboženských pojednává se s touž zevrubností a se vzornou formální nestranností. Otázkám slovanským věnována zvláštní pozornost, jichž dosud užívané lexikony německé si nevšímalý.

Na rozvoj české bohovědy působila též ještě jedna událost. Bylo to *obnovení Karlovy university* (1882), při čemž jako děkan bohoslovecké fakulty získal si zásluhy Dr. K l i m e n t B o r o v ý (1838—1897). Když posléze se osamostatnila též česká theologická fakulta (1891), universitní profesori začínají publikovati své práce vědecké česky. Zásluhou prof. Dr. J. H e j č l a i Cyrilo-Methodějská fakulta v Olomouci

pěstuje bohovědu víc a více jazykem českým. Bohoslovecká učiliště ať biskupská ať řádová mají nový vědecký dorost, zvláště sluší uvést kollegium dominikánské v Olomouci a redemptoristské v Obořišti, zatím co členové řádu Tovaryšstva Ježíšova jako státně aprobovaní profesori se věnují výchově kněžského dorostu a katolické intelligence a benediktini zahajují apoštolát liturgický.

Na podporu studia tomisticko-filosofického byla založena r. 1924 *Akademie sv. Tomáše Aquinského*. Bohovědnou práci odměňuje ročními cenami *Duchovní akademie česká*, zal. r. 1930 z odkazu prof. J a n a J e ž k a (1849—1913).

Křesťanská filosofie.

Myšlenková oblast Evropy na sklonku devatenáctého století znatelně se změnila. Na jedné straně nejodvážnější rozmach přírodních věd a nadměrná tvorba nejsmělejších forem světového názoru, na druhé straně raženo heslo: *Vraťme se k filosofii sv. Tomáše Aquinského*. Papež Lev XIII. vydáním encykliky *Aeterni Patris* (1879) usiluje obnoviti scholastickou filosofii, vyjasniti, zdokonaliti a dovršiti velikou syntesu katolického názoru světového, proto celému křesťanskému světu doporučil nauku sv. Tomáše. Obnovená nauka jeho sluje *tomismus* (nebo *novotomismus*). Nejproslulejším se stal zakladatel tomistické

školy lovaňské belgický filosof, kardinál Désiré *Mercier* (1851—1926). Přirozeně Řím sám jako ohnisko nového ruchu filosoficko-theologického měl vzácné tomisty, z nichž vynikali jesuité P. Uraburu († 1904), P. Santo Schiffini († 1906), kardinálové Satolli († 1909), Lorenzelli († 1915), Lépicieux, Lepidi († 1925) a jiní. Odtud šíří se rozmach nové práce filosofické a nezadržitelně proniká celým katolickým světem.

V české filosofii rozmohlo se vlastní hnutí tomistické od let devadesátých.

P a v e l V y c h o d i l (1862) dal celému hnutí tomistickému nutný základ svými překlady z Aristotela: »Kniha o básnictví« (1884, 2. vyd. 1892), »Kniha o duši« (1888), »Ethika Nikomachova« (1888—1891), »Politika« a Aristotelovy »Kategorie« (1918). Překlad opatřen jest vhodným výkladem. Ze samostatných prací dlužno uvést: »Důkazy jsoucnosti Boží a dějiny jejich« (1889), »Básnictví a mravouka« (1897), »Poetika« (1897), »Apologie křesťanství« (1896). Vychodil vyznačuje se zvláštním smyslem kritickým a hloubkou filosofickou, to patrně je nejen ve spisech jeho, nýbrž i v redigování revue »Hlídky«. V tomismu vidí Vychodil filosofii, kterou možno obohacovati novými zdravými myšlenkami doby moderní.

Prvním tomistickým filosofem českým byl prelát profesor J o s e f P o s p í š i l

(1845—1926), autor velikého díla »Filosofie podle zásad sv. Tomáše Aquinského«. Část první, obsahující materiální logiku, noetiku a všeobecnou metafysiku, vydal r. 1883. Tehdy v Atheneu (r. 1885) sám Dr. T. Masaryk velmi pochvalně se vyslovil o díle Pospíšilově, napsav mezi jiným: » spis p. Pospíšilův je skutečným obohacením naší literatury filosofické, a pokládáme jej za jeden z nejlepších spisů české filosofické literatury vůbec«. V druhé části svého díla napsal kosmologii (r. 1897). R. 1915 vyšel I. díl Filosofie v rozmnoženém vydání. P. Vychodil píše o Pospíšilovi monografii, z níž právě vyšla část první: Josef Pospíšil. Život. (1934).

V Dědictví sv. Prokopa vydal prof. H l a v a t ý »Rozbor filosofie sv. Tomáše Aquinského« (1884).

Celý systém filosofie tomistické podal univ. prof. E u g. J. K a d e ř á v e k (1840—1922). Samostatně vydal tato filosofická díla: »O atheismu« (1878), »O duši lidské o sobě uvažované« (1882). »Křesťanská filosofie porovnána s některými soustavami filosofickými nového věku« (1885), »Logika formálná (1887), »O původu tvorstva dle zpráv biblických« (1897), »Psychologie« (1894), »Bohověda katol. předmětem universitním« (1894), »O jsoucnosti a bytosti Boží« (1896-7), »Metafysika obecná« (1898), »Obrana základů víry katol.« (1899—1900), »Názory o vzdělanosti«.

(1900), »O darwinismu« (1906), »Řeč o sv. Tomáši Aq.« (1905), »Morálka filosofická« (1906), »Krasověda« (1910), »Apologie filosofie křesťanské« (1910), »Logika kritická čili noetika« (1910), »Metafysika o přírodě« (1910), »Je-li spor mezi vědou a vírou« (1914), »O stavu kněžském« (1916) a souborné dílo ve 3. sv.: »Soustava filosofie křesťanské« (1920). V práci této shrnuje svoji životní filosofickou činnost a věnuje ji universitě Karlově, na níž působil.

Jeho nástupce na universitní katedře, potomní první arcibiskup pražský v Československé republice, prof. Dr. F r a n t i š e k K o r d a č (1852—1934) zpracoval filosofická hesla ve Slovníku bohovědném, z nichž některá vydal jako samostatné monografie, tak na př. »Bohosloví« (1915), »Bůh« (1916). »Církev« (1916) a »Člověk« (1922). Se stanoviska křesťanského myslitele jest spisovatel těchto monografií na výši moderní spekulace a empirického badání, posuzuje kriticky jejich výsledky, správných všech používá, nesprávných však bystrým okem prozírá a zamítá. Proto nalézáme jeho dílo vpravdě dokonalým, látku plně vyčerpávajícím při velmi zhuštěné formě podání. (O životě a díle arcibiskupa Dra F. Kordače viz Jos. Faroněk, Umřel velekněz ... [1934]).

Pozornosti zasluhuje latinsky psaná monografie prof. Dra A l K u d r n o v s k é h o (1875) »De essentia Dei« (1910).

Vzestup novotomistického studia ukazuje »Filosofický sborník«, který za redakce Dra J o s. K r l í n a vydala Česká liga akademická k počtě sv. Tomáše Aq. (1924) a překlad hlavního díla sv. Tomáše »Summy theologické« nákladem kněží olomouckého dominikánského učiliště. O české vydání zásluhu mají překladatelé: P. Dr. S. B r a i t o (1898), P. Dr. F r. H a b á ň (1899). P. E m i l i á n S o u k u p a Dr. J a r. D u r y c h (1886), spolu s několika jinými profesory dominikánskými. Tak připravena byla půda pro *první mezinárodní tomistické konference v Praze* r. 1932, jichž program zachycuje *sborník přednášek na konferencích* proslovených. Pro speciální studium filosofie tomistické založena *Filosofická revue*, kterou rediguje P. Dr. F r. H a b á ň, O. Pr.

Křesťanskou filosofii dále reprezentuje prof. J o s. K a c h n í k, jenž vydal »Dějiny filosofie« (1904), též latinsky (II. vyd. 1909) vedle čelných statí v Čas. katol. duch. a v jiných revuích; Dr. A n t. P o d l a h a podal rozbor filosofie Nietzscheovy ve spise »Bedřich Nietzsche a jeho filosofie« (1903).

Oficiálními představiteli křesťanské filosofie jsou prof. Beneš a Matocha. Prof. Karlovy university J a r o s l a v B e n e š (1892) napsal: »Poměr scholastické filosofie k filosofii moderní a k vědám exaktním« (1926), »Valor »possibilium« apud s.

Thomam, Henricum Gandavensem, b. Jacobum de Viterbio« (1927), »Psychoanalyse« (1929), v kterémžto spise podrobuje Freudovu psychoanalysu svědomité a objektivní kritice a nekompromisně ji odmítá.

Prof. Cyrilometodějské fakulty J o s e f M a t o c h a (1888) napsal syntetické studie: »Problém osoby« (1924) a »Osoba v dějinném vývoji a významu« (1929).

Prof. V o j t ě c h Š a n d a (1873) vydává syrské texty k nejstarší patristické filosofii: »Severi Philalethes« (syriace et latine, 1928), »Joannis Philoponi opuscula monophysitica« (syr. et lat., 1930), »Severi Antiulianistica« (syr. et lat., Pars I, 1931) a do tisku již připraveny má syrsky a latinsky další práce: »Joannis Darensis Opera quae supersunt«, Severi Antiulianistica«, (Pars II), »Theodoti Ancyranı libri contra Nestorium«, »Tractatus christologici diversorum auctorum«, »Christoduli, Cop-torum patriarchae, Liber confessionis Patrum« (arabice et latine).

Uznávaným představitelem novoidealismu u nás jest neobyčejně plodný moravský filosof, docent dějin filosofie Karlovy university J o s e f K ř a t o c h v í l (1882), jenž dosud vydal: »Vývoj problému Boha ve filosofii řecké před Sokratem« (1905), »Náboženský problém ve filosofii Sokratově« (1906), »Problém duše v řecké filosofii« (1906), »Záhada spiritismu« (1907),

»Filosofa L. A. Seneky vybrané rozhovory« (1907, druhé doplněné vydání 1914), »Záhada Boha ve filosofii antické« (1908, druhé upravené vydání 1920), »Pojem a význam mystiky« (1908), »Dnešní otázky filosofické« (1909), »Časové úvahy filosofické« (1913), »Věda a víra ve filosofii středního věku« (1914), »Otázky a problémy« (1916), »Filosofické essaye«. Příspěvky k filosofii českého novoidealismu, (1921), »Úvod do filosofie« (4. vydání), »Filosofie středního věku« (1924), »Přehledné dějiny filosofie« (1924), »Filosofická propedeutika« (1925), »Problém mystické intuice ve filosofii středního věku« (1926), »Nové essaye filosofické«. Příspěvky k filosofii českého novoidealismu, (1927), »Novoscholasticism« (1930). S Černockým a Charváttem vydal »Filosofický slovník« (4. vyd. 1934), který obsahuje 2626 hesel. Životní dílo Kratochvílovo jsou jeho široce založené »Meditace věků« (I.—IV., 1927—1932) podávající metodicky uceleně dějinný vývoj filosofického myšlení až po dnešní dobu.

Přírodní filosofii pěstuje Dr. K. Závadský (1886) a prof. Adolf Špaldák (1877). Špaldák napsal: »Člověk a zvíře« (1907), »Le Problème de l'Évolution« (1919), »Das Ideal der einen Kirche und die Wege dahin« (Gotha 1928), »Moderní útvar náboženský« (1932).

Prof. Jan Konečný (1883) rozebral

kriticky monismus ve spise »V boji o nové náboženství« (1921).

C y r i l J e ž, T. J. (1876—1929) vydal monografii »Aristotelova kritika Platonovy nauky o ideách (1915), »Osobní Bůh a náboženství« (1923) a instruktivní článek v Bohovědném slovníku »Filosofie křesťanská«.

A l o i s L a n g (1869) zahloubal se do zajímavých problémů mystiky a nábož. filosofie v monografiích: »Jacopone da Todì« (II. vyd. 1922), »A. Silesius, poutník cherubinský« (II. vyd. 1922), »Jindřich Suso« (II. vyd. 1923), »Náboženský problém Novalisův« (1919), »Otec pouště sv. Jeronym« (1920).

Cennými studiemi v oboru novodobých dějin náboženství vynikl prof. něm. university pražské E d. W i n t e r (1896), a to: »F. Kindermann« (1926), »Die geistige Entwicklung A. Günthers und seiner Schule« (1931) a »Religion und Offenbarung in der Religionsphilosophie B. Bolzanos« (1932).

Vedle prof. G. K l a m e t h a zabýval se Dr. J o s. H a n u š (1876—1928) srovnávací vědou náboženskou a výsledek svého badání podal ve spise »Úvod do srovnávací vědy náboženské« (1920) a v četných heslech Bohovědného slovníku. K uctění jeho osoby a díla vydal J a n V o b o r s k ý »Památník Dr. Jos. Hanuše« (1933). Dále jest třeba uvésti P. D r a P a v l a Š e b e s t u

(1887), jenž z cest svých na Malakce, Sumatře a u Pygmeů při Kongu odnáší si vědeckou kořist, kterou uveřejňuje ve svých studiích: »Bei den (Urwaldzwerger) von Malaya (1927), Orang-Utan (1928), Among the forest dwarfs of Malaya (1929), Bambuti« (1932). Česky vydal »Z přítmi pralesa (1927), »Svítání nad pralesem« (1929).

V psychologii vyniká zvláště prof. Dr. K a r e l Č e r n o c k ý (1877), jehož spisy »Úvod do psychologie« (1917), »Všeobecná psychologie« (1919) se stálým zřetelem k nejnovějším objevům psychologie experimentální a »Základy a záhady psycholog. paralelismu« (1920) vzbudily v odborných kruzích značný zájem pro vědeckou přesnost a nepokryté katolické stanovisko.

Dr. J a r o s l a v H r u b a n (1886—1934) napsal: »Úvod do estetiky« (1915) a »Estetika sv. Augustina« (1920).

Řadu informačních statí a studií v oboru křesťanské filosofie nalezneme v »Hlídce«, »Časopise katol. duchov.«, ve »Vychovate-li«, »Vychovatelských listech« a j. Tak prof. Š i m. B á r t a (1864), nynější biskup Českobudějovický publikoval ve »Vychovate-li«: »Problém poznání u Kanta a ve filosofii scholastické« (1904), »O filosofii Voltaireově« (1907), J a n F i l i p K o n e č n ý (1862—1928) psal polemické statí filosofické do »Aletheie«, »Vlasti« a j.

Bibliografií české filosofie a theologie se zabývá Dr. N o r b e r t F r. H r a c h o v-

s k ý (1879), knihovník kláštera v Nové Říši na Moravě, jenž napsal též řadu filosofických článků v časopisech; knižně vydal: »Pramenná heuristika křesťanské filosofie v Čechách a na Moravě« (1916), dále »Noetický problém v křesťanské filosofii zvláště u sv. Tomáše Aq.« (1923), jest to vlastně studie historicko-psychologická o vzniku našeho poznání, hlavně pojmů, k níž přidružují se poznámky noetické, obzvláště ve třetím díle spisu při kritice moderních filosofických systémů.

Dr. A n t. E l t s c h k n e r (1880) napsal studii »O božstvu a náboženství podle theosofie« (1914). Učení theosofů kriticky rozebral Dr. J o s. Č i h á k ve spise »Theosofická společnost a její učení« (1914), dále napsal »Budhismus a křesťanství« (1914) a »Psychologie moderní pochybovačnosti náboženské« (1917). Spiritismem vědecky se zabýval prof. Dr. A l. K u d r n o v s k ý (1875) ve spisech: »Spiritismus« (1908) a »Záhady spiritismu« (1925).

Biblistika.

Rozdělení české a německé theologické fakulty Karlovy university (1891) a stupňovaný zájem o otázky biblické zavládl podnět, že bohoslovci jali se více psát o věcech biblických v jazyku českém a tak vznikly u nás první velké vědecké práce v oboru historické nauky biblické a biblické filosofie. Biblické studium na vědecké

basi zahájil prof. Dr. Melchior Mlčoch (1833—1917), od něho vyšla »Starověda biblická« (1886) a »Žaltář« (1906).

První učebnou knihu hebrejštiny napsal prof. Jaroslav Sedláček (1860—1925), »Léson has sefarin — Základové hebrejského jazyka biblického« (1893) a o šest let později r. 1898 první českou mluvnici arabskou »Al-Kitábu« (1898). Vynikající tento semitolog cestoval šestkrát v Palestině, Syrii a Egyptě, několikrát zdržoval se v syrském patriarchálním semináři na Libanonu, cestoval při sjezdu francouzské vědecké společnosti v Tunisu a v Alžíru, zúčastnil se vědeckých sjezdů v Londýně, Paříži, Frýburku (Švýc.), Hamburku, cestoval i Sibiří, ruskou střední Asií, ve Spojených státech amerických a v Mexiku. Dále napsal: »Úvod do knih Starého zákona« (1904), přeložil a kritickými poznámkami opatřil »Žalmy« (1.-2., 1900—1901) a knihu »Soudců« (1920). Pro americké Čechy na přání biskupa Koudelky upravil nové vydání Písma sv. Některé ze svých prací vydal německy a francouzsky. Speciálním oborem studií jeho byla bohovědná literatura syrská, tak v Corpus scriptorum Christianorum Orientalium vydal Bar-Salibův výklad bible (4. sv. 1906-09).

Vynikajícím biblistou světového jména je prof. Dr. Vojtěch Šanda (1873), jenž však většinu svých prací publikoval

německy: Jsou to: »Untersuchungen zur Kunde des Alten Orients« (1902), »Die Aramäer«, (1902), »Kommentar zum 1. Buch der Könige (3. Reg.)«, (1911), »Starosemitské nápisy« (1912), »Kommentar zum 2. Buch der Könige (4. Reg.)«, (1912), »Salomo und seine Zeit«, (1913), »Elias und die religiösen Verhältnisse seiner Zeit«, (1914), a »Moses und der Pentateuch«, 1924.

Prof. německé fakulty bohoslovecké v Praze, Dr. F r a n t. S t e i n m e t z e r přispívá do »Thesauri linguae assyriacae« (v Chicagu) a Reallexikonu für Assyrologie v Berlíně, mimo jiné napsal »Die Geschichte d. Geburt und Kindheit u. ihr Verhältnis zur babylonischen Mythe« (1910).

Prof. B. K u t a l (1883) napsal vhodnou vědeckou příručku biblických dějin »Dějiny St. zákona« (1923), historicko-náboženský obraz minulosti a přítomnosti Palestiny ve spisu »Palestina« (1926), myšlenkové bohatství t. zv. malých proroků a pestré prostředí, v jakém žili, zlákal ho k široce založenému dílu »Commentarii in Prophetas minores«, které zahájil r. 1929 prorochem Oseášem.

Z biblického studia vyšel také archaeologický a zeměpisný badatel o staré i nové Arabii a jižní Mesopotamii prof. Karlovy university Dr. A l o i s M u s i l (1868). Hlavní své práce publikoval německy

»Arabia Petraea« (4 sv. 1907/8), a anglicky. Arabii Skalnatou zkoumal v l. 1896—1902, Arabii Pustou v l. 1908—1915, veliké dílo o těchto výzkumech jeho vydává Americká zeměpisná společnost v »Oriental Explorations and Studies« a je rozpočteno na 8 svazků. Populárně, ale na vědeckém podkladě odhodlal se prof. Musil v poslední době vylíčiti badatelské své cesty též česky, tak vydal cestopis »Pod ochranou Nuriho« (1929), »V posvátném Hedžázu« (1929), »V biblickém ráji« (1930), »Tajemná Amra« (1932), »Po prvé v poušti« (1932), »V neznámé zemi« (1932), »Poušť a oasa; »Nová Arabie« (1934) a j.

Na universitě ve Frýburku (Švýcarsko) působí biblista Moravan prof. Vincenc Zapletal, O. Praed. (1867), jenž všechny svoje práce píše latinsky a německy, na př. Hermeneutica biblica (3. vyd. 1908), De poesi Hebraeorum (1911), Grammatica linguae hebraicae (1921), Der Schöpfungsbericht der Genesis (2. vyd. 1911), Josef u. seine Brüder (1931), Der Totemismus und die Religion Israels (1901), Alttestamentliches (1903), Das Buch Kohelet (2. vyd. 1911), Das Hohelied (1907), Jephthas Tochter (3. vyd. 1924) a j.

V exegesi veliké zásluhy si získal prof. František Sušil (1804-68). Z jeho prací vyniká kromě patristiky, apologetiky a hymnologie jeho »Výklad Nového záko-

na« (Evangelii, Skutků apoštolských a Epistol) vydaný Dědictvím sv. Prokopa. Po něm vynikl prof. Karlovy university Dr. Jan Lad. Sýkora (1852—1929) a to nejen *překladem Písma sv. Nového zákona*, ale četnými kritickými a exegetickými studiemi, tak zejména »Úvodem do Písma sv. Nového zákona« (I.-II., 1904-07). Nový český překlad Písma sv. byl naléhavou potřebou, všeobecně pocítovanou. Až doposud měli jsme překlady z druhé polovice 19. stol. a to na základě t. zv. bible svatojáclavské, která od roku 1715 dočkala se třetího vydání (1778, 1780) a toto vydání bylo základem bible Krbcovy (1851), tak zv. konsistorního vydání české bible z r. 1857. Vydali sice později (1864) Dr. Innocenc Frencl a prof. J. N. Desolda obrázkovou bibli dle vydání z roku 1851, probošt Lenz u Otty (1892) bibli s obrazy Doreovými; Borový, Drozd a Kyselka tak zv. Zlatou bibli (1884—94), která přidržela se textu bible z r. 1888 a vydání Dědictví sv. Jana Nep. prací Srdínka a Borového, ale všechny tyto překlady jsou již namnoze zastaralé a poznámky k nim taktéž naprosto nedostačující. Proto iniciativní redaktor Dědictví sv. Jana Nep. Dr. A. Podlaha usiloval o nové vydání všem požadavkům vyhovující a překladem Písma sv. Starého zákona pověřil prof. Cyrilo-Methodějské fakulty J. Hejčla a Nového zákona prof. J. L. Sýkoru.

»Bible Česká« sama stala se životním, monumentálním dílem univ. prof. J a n a H e j č l a (1868). Překlad a výklad knih Starého zákona (I. 1913-17; II. 1917-1921; III. 1921-1925) vydaný jako součást »Bible české« jest zralé ovoce dvanáctileté práce vynikajícího orientalisty a biblisty českého. Od r. 1932 vydává také nový správný a vkusný překlad Nového zákona. Z bohaté jeho práce badatelské bud'ěž uvedena aspoň knižně vydaná díla: »Das alttestamentliche Zinsverbot im Lichte der ethnologischen Jurisprudenz sowie des altorientalischen Zinswesens« (1907), »Do města Davidova z města Eliščina« (1909), »Ke svatyni Kananejské« (1911), »Žaltář« (1922), »Pláč Jeremiáše proroka« (1923), »Mariánské hodinky« (1913), »Modlitby za v Pánu zesnulé« (1926), »Na svátek Božího Těla« (1927), »Hod Boží vánoční« (1928), »Od Květné neděle do Bílé soboty« (1928), »Týden Ducha sv.« (1929), »Z Hradce Králové do Želiva« (1931), »Písmo svaté v životě knězově« (1932), »Chléb s nebe« (1932), »O eucharistické četbě bible« (1933), »Tři listy Miláčka Páně« (1932), »List sv. Judy Tadeáše a dva nejstarší okružní listy biskupa římského«, (1933). Kromě toho mnoho studií vesměs s náměty biblickými napsal do Časopisu katol. duchovenstva (od r. 1921) a do brněnské »Hlídky« (od r. 1908). Při této přísně vědecké práci Hejčl nezapomínal na popu-

larisaci věd biblických, činil tak v »Našinci« (od r. 1912), v »Čechu« (od r. 1905), v hradecké »Obnově« a jinde.

Odbornými pracemi vynikli profesoři: prelát J a n B u d a ř (1867), J o s. S l a b ý (1869—1930), jehož literární práce se pohybovaly hlavně v oblasti biblické archeologie, V á c l a v H a z u k a (1875), jenž z bohatého svého studia starobabylonského práva, zejména o zákonníku Hammurabiho, vydal »Beiträge aus den babylonischen Rechtsurkunden zur Erklärung des Hammurabi-Kodex« (1908), »Srovnání života a zvyků starých Babyloňanů se životem patriarchů dle současných pramenů« (1908), T o m. H u d e c (1877) a J o s. H e g e r (1885). Prof. biblických věd v Obořišti Dr. J o s. M i k l í k (1886), kromě četných článků v Čas. katol. duchovenstva napsal »Příručku k biblické dějepřevě« (3 díly, 1924—27). »Život bl. Panny Marie« (4. vyd. 1933), »Umučení Ježíše Krista« (1933).

První český *překlad Koránu* jest prací děkana novobenáteckého Dra I g n á c e V e s e l é h o (1885) ve třech dílech (1913, 1923, 1925), jenž kromě toho uveřejnil delší pojednání v Čas. katol. duchovenstva: »Eschatologie Koránu«, »Mohamed a křesťanství« (1926), »Starozákonné osoby v Koránu« (1929) a j.

Církevní slovanština nalezla u nás jednoho z hlavních representantů vědeckých, a

to v osobě prof. J o s. V a j s e (1865). Poznáv přední slavisty, z nichž největšího Vatroslava Jagiče a prof. Frant. Pastrnka, jal se vydávati památky písemnictví církevně-slovanského: »Analecta s. Scripturae e codicibus Glagoliticis« (1908, 4 sv.), »Nejstarší breviář charvotskosrbský« (1910), »Evangelium sv. Marka« (1927), s Dr. Kurzem nejstarší staroslovanský evangeliář »Evangeliarium Assemani«, Codex vaticanus 3. slavicus glagoliticus (1929). Výsledky nejnovějšího badání na poli slovanské paleografie hlaholské podává jeho »Rukověť hlaholské paleografie« (1932), je to od dob Šafaříkových (1853) první kniha tohoto obsahu u nás. Pro kleriky vydal »Abecedarium palaeoslavicum in usum glagolitarum (1917) a j.

Prof. J o s e f V a š i c a (1884), jenž rovněž se zdarem pracuje vědecky v oboru studia slavistického a staroslověnské literatury, vydal »Život a pochvala sv. Cyrila« (1927), »Druhá staroslovanská legenda o sv. Václavu« (1929) a kriticky rozebral 16 staročeských evangeliářů ve spise »Staročeské evangeliáře« (1931). Prof. Dr. J o s. V r a š t i l (1878) se zabývá dějinami nejstarších rukopisných biblí českých.

K lásce k Písmu sv. nabádá »Kniha poutníková« (2 svazky, 1927) od A n t. Š p a l e (1875), jejíž četba skýtá čtenáři útěchu a posilu na pozemské pouti.

Církevní dějiny.

Vynikajícími zástupci kritického směru v moderním dějepisectví církevním byli: prof. Karlovy university Dr. F. X. S t e j s k a l (1866—1924)) a prof. brněnského semináře Dr. J a n S e d l á k (1871—1924).

Vedle četných studií a článků v časopisech napsal prof. Stejskal: »Sv. Lidmila« (1918), »Sv. Jan Nepom.« (I. díl 1921, II. díl 1922), »Přehled církevních dějin čes.« (1920) a »Sv. Václav« (1925). K pětistiletému výročí úmrtí Tomáše ze Štítného vydal z rukopisu Budyšínského »Řeči besední« (1901).

Kritický, moderní životopis Husův jest Sedlákův: »Mistr Jan Hus« (1915). Historické vědě katolické jest věru ctí, že se k jubileu Husovu mohla representovati spisem tak cenným, který respektovali i zásadní odpůrcové. S výsledky svého badání zejména doby husitské seznamoval obec historiků v edici: »Studie a texty k náboženským dějinám českým« (1913-20). Rozsahově obsáhlejším jest 4 svazkové dílo prof. V. Novotného a Vl. Kybala »M. Jan Hus« (1919—1924). Se stanoviska theologického dílo toto rozebírá Kubíček v Hlídce (1924): »Sv. Augustin a viklefism« a zejména prof. srovnávací dogmatiky na »Istituto Orientale« v Římě, Dr. B. Spáčil ve spise »Učení M. Jana Husi« (v Hlídce 1930-31, samostatně 1932). Apologetický cíl sleduje práce arcibiskupa Dra K. K a -

š p a r a »Hus a jeho ovce« (1926), též německy.

Nejstarší historií naší, a to hlavně po stránce sociální obírá se prof. F r. V a c e k (1858). Výtěžky svého zkoumání pojal do knihy »Sociální dějiny české doby starší« (1906), vedle nichž napsal »Církevní dějiny české« (1890). Četné jeho monografie hledící k sociálním a agrárním řádům staročeským přináší Časopis pro dějiny venkova a Agrární archiv: »Práva veské obce v 15. století 1916; k agrárním dějinám českým staré doby (1918—19); Emfyteuse v Čechách, ve XIII. a XIV. století (1919—1922); Soudnictví městské a vrchnostní až do 15. století (1922-25); Selský stav v Čechách 1419—1620. Četné jsou jeho práce v oboru lokálních dějin, tak »Paměti král. města Velvar« (1884), »Dějiny Bubenče, Dejvic, Šárky a okolí« (1911, 1923) a j.

Pokračovatelem ve studiu husitském po Sedlákovi jest Dr. A. N e u m a n n (1891), člen august. řádu a docent Cyrilo-Methodějské fakulty, z jehož prací zvláště cenným příspěvkem k rektifikování nesprávných názorů o době husitské uvéstí dlužno: Církevní jmění v době husitské (1920); České sekty ve století XIV. a XV. (1920); Z dějin bohoslužeb v době husitské (1921); Francouzská hussitica (1923-25); Prameny k dějinám duchovenstva v době předhusitské a Husově (1926); Katoličtí mučedníci doby husitské (1927); Nové prameny k ději-

nám husitství na Moravě (1930) a pro Bohovědný slovník Jan Hus, Mistr na universitě pražské (1931). Dále vydal: Prostonárodní náboženské hnutí dle dokladů konsistoře královéhradecké (1931), Piaristé a český barok (1932); Z náboženských dějin Horácka (1921); Katolictví a naše národní osvobození (1922), Pařížský odboj a katolictví (1924), Z francouzských relací o českém povstání (1925) a j.

K dějinám humanismu a k historii války třicetileté vyvážil četné hodnotné příspěvky z knihovny strahovské její knihovník C y r i l S t r a k a (1868—1927) spisem »Albrecht z Valdštejna a jeho doba« (1911). V l. 1906-18 zkatalogisoval celou knihovnu strahovskou, při čemž objevil řadu prvotisků českých a rukopisů, které popsal. Z připravovaných dějin knihovny vydal jen: »Vznik filosofického sálu knihovny premonstrátské na Strahově« (1920). Kromě toho napsal: »Svatojánské proudy a zplavnění horní Vltavy« (1924) a »Přenesení ostatků sv. Norberta z Magdeburku na Strahov« (1927). Na tomto místě nutno uvést i P o d l a h o v o široce založené dílo: »Dějiny arcidiecése pražské« (1917). Podlaha podjal se ne snadného úkolu zpracovati ohromný materiál listinný z arcibiskupského archivu, dosud neprohlédnutý a neuspořádaný. Výsledek tohoto studia je uvedeného díla část první »Doba arcibiskupa Jana Josefa hr.

Breunera«. Bohužel z další práce o tomto tématu již nic Podlaha nevydal, leč i tak — jak dí prof. Chytil — tvoří zaokrouhlený celek a zároveň ukázkou, jak by si byl autor počínal na poli synthetického zpracování látky.

Badatelská činnost Podlahova na poli církevní historie od let soustřed'ovala se k pořádání a katalogisování kapitulní knihovny. Není nadsázkou slovo Šimákovo: »Tu ostane na věky slavným jeho pomníkem obrovský soupis rukopisů metropol. knihovny kapituly pražské 1910—22, jejž počal si ce Patera, ale Podlaha zpracoval znovu sám. Jsou tu popsány 1702 rukopisy, na 1183 stranách, čítaje v to více nežli 100 stran podrobného rejstříku. Právě v tomto díle vzorné pečlivosti, nesmírné vytrvalosti a obětavosti se ukázal Podlaha odborníkem nad jiné, jak v přesném podání textu, tak v datech provenience, bibliografie i ve vysvětlivkách.«

K tomuto soupisu přidružil Podlaha latinský *Catalogus codicum manuscriptorum* (1923), opravy a doplňky r. 1928, katalog inkunabulí a katalog hudebnin (1926). Kromě toho se postaral o novou úpravu arcibiskupského archivu, o němž vydal *Povšechný katalog arcibiskupského archivu v Praze* (1925). Založil dvojí sbírku: *Editio-nes archivii et bibliothecae metrop. cap. Pragensis* a *Sbírku pramenů k církevním dějinám českým 16. a 17. století*. Vydal

akta korektorů duchovenstva diecése Pražské z let 1407 až 1410 (1921). K dějinám metropolitní kapituly položil základ ve formě biografií spolubratří v kapitule široce pojatou *Series praepositorum... canonicorum metropolitního chrámu pražského* (1912) a doplňovanou ve 4 suplementech (1916, 1925, 1928, 1931).

Velikým dílem Podlahovým, které začal s věrným druhem J. Tumpachem jest připomenutý již Český slovník bohovědný, v němž mnoho hesel z církevní historie je z pera Podlahova, a druhá práce mravenčí píle: »Dějiny a bibliografie české katolické literatury náboženské od r. 1928 až do nynější doby« (do r. 1913), která obsáhla pět velkých svazků v l. 1912 až 1923. Četné jeho práce z oboru církevních dějin vyšly v Čas. katol. duchovenstva a ve Sborníku Historického kroužku Vlast.

Z dalších historiků dlužno uvést na předním místě Dra F r a n t. S n o p k a (1853—1921), jenž první důkladně se zabýval církevními dějinami staroslovanskými v Čechách a na Moravě; z jeho prací bud'tež uvedeny hlavní spisy: »Studie cyrillo-methodejské« (1906), »Konstantinus-Cyrillus u. Methodius« (1911) a »Die Slavenapostel, Kritische Studien« (1918). O působnosti slovanských apoštolů v Čechách a o křestu Bořivojově (1919).

Studiu byzantinismu a východní otázky se věnuje prof. církevní historie Karlo-

vy university **F r a n t i š e k D v o r n í k** (1893). Vydal »Byzance et les Slaves au IX. siècle« (1923) »L'Eglise serbe« (1923), »Les problèmes économiques et sociaux en Tchécoslovaquie« (1923), »Les Slaves, Byzance et Rome au IX. siècle« (1926), »Les Légendes de Constantin et de Méthode vues de Byzance« (1933). K milenioovým oslavám napsal »Život Svatého Václava« (1929 česky, francouzsky a anglicky).

Studiu nejranějších dob křesťanství se oddal a uveřejnil nové horizonty otvírající práce Dr. **K a r e l H u b í k** (1872) a to v »Hlídce« a Časopisu katol. duchovenstva, samostatně vydal »Die Apologien des hl. Justinus« (1912).

Prof. **F r a n t. K r y š t ů f e k** (1842—1916) vydal »Všeobecný církevní dějepis« (I.—III. 1882—1892), přehlednější jsou »Církevní dějiny obecné« (1913) prof. **J o s. S a m s o u r a** (1870—1930), od něhož jsou též »Základy patrologie se zvláštním zřetelem k dějinám dogmat« (1908).

První vědecky zpracované československé dějiny se stanoviska katolického, nicméně však úzkostlivě objektivního, jsou prof. **B l a Ź e j e R á č k a T. J.** (1884) »Československé dějiny« (2. vyd. 1933).

Pramenným studiem se obírají četní pracovníci. Tak **F r a n t i š e k T i s c h e r** (1872) pracuje v náboženských dějinách XVI. a XVII. stol. Vydal: Heřman Černín z Chudenic (1903), Zikmund Myslík

z Hiršova (1916), Dopisy Doroty Jínové Pacovské Zuzaně Černínové (1905), Dopisy Sylvie Černínové z Chudenic (1900), »Dopisy konsistoře pod obojí z l. 1609-1619« (1917-1925). Arcibiskupský archivář v Kroměříži Dr. Antonín Breitenbacher (1874) napsal řadu studií k církevním dějinám na Moravě v Časopise Matice moravské. V organizaci historické vědy moravské má svůj podíl; je členem »Historické komise na vydávání pramenů moravských« a svojí činností, kterou sebral jedinečnou sbírku hudebních skladeb stol. XVI. až XIX., umožnil založení »Hudebního archivu moravského v Brně«, jediného v republice. Těžiště jeho práce spočívá nyní v pořádání a rozšiřování arcibiskupského archivu. Jindřich Skopeček (1873) vydal Paměti F. J. Vaváka 1770—1816 (1907—1924). Dr. Stan. Zela (1893) napsal »Náboženské poměry v Olomouci za biskupa Marka Kuena 1553—1565« (1931). V. Bělohávek je autorem »Dějín českých křižovníků s červenou hvězdou« (1930) a »Pamětní knihy Křižovníků« (1933). Josef Resl přispěl cennými studiemi k dějinám českého osídlení západních Čech.

Přítomnou dobu ve varu náboženských zmatků zachytil Fr. Ciněk ve spise: »K náboženské otázce v prvních letech naší samostatnosti 1918—1925« (1926), a v objemném a důkladném díle, životopise arcibiskupském.

biskupa blahé paměti Ant. Cyr. Stojana (1933). Portrét jeho nástupce arcib. Leopolda Prečana podal *Alberti*.

K l. M i n a ř í k O. F. M. (1883) specialisoval se na dějiny františkánské v našich zemích. J a n B o g a r (1876) zpracoval řádové dějiny Milosrdných bratří (1934). Monografii o zakladateli Školských sester v Horažďovicích, ct. knězi Gabrieli Schneidroví vydal Dr. J o s. B e r a n.

V pojímání období protireformačního a obrozeného revisionistické stanovisko zastává prof. Dr. J a n S t r a k o š (1899), napsal Počátky obrozeného historismu a Mikuláš Adaukt Voigt (1929).

Literární jesuitský barok rehabilitují prof. Dr. J o s. V a š i c a (1884) a zasloužilý literární historik katolického hnutí, bibliograf, publicista a básník, inž. V i l é m B i t n a r (1874).

Historickou topografií se zabývá F r a n t. T e p l ý (1867). Z jeho péra vyšlo mnoho studií i z dějin agrárních, vztahujících se vesměs k jižním Čechám a 4 zejména k Jindřicho-hradecku a Chodsku. Podobně zas k místopisu středních Čech mnoho přispěl F r. Š t ě d r ý (1847—1932), jenž kromě toho napsal: Studie o otázce svatojanenské (1903-22), Dějiny města Loun (1930), Manství Karlsteinská (1930) a j. J a n T e n o r a (1863) zpracoval místopis okresu Bystřického, Pernštejnského a Kunštátského, kromě toho napsal monografie Život

P. Martina Středy z Tov. Jež, (1898), Fr. kardinál Dietrichstein (1906), Účast kardinála Dietrichsteina za boje mezi Matyášem a Rudolfem II. r. 1608 (1917) a j.

Z popularisatorů všeobecných dějin sluší uvést A. Hlavínku, J. Sahuľu, A. Hanzelku a j. S postupem liberalismu vynořil se u nás nový husitismus, odtud vznikla příčina odpovědi z katolické strany. Dr. A. Lenz, Dr. K. L. Řehák, Šulc, Horský, Sahuľa, P. Rejzek, V. Oliva, Klobouk a mnozí jiní rozebírali husitismus po stránce historické i dogmatické a napsali brožury o význačných událostech církevních dějin českých.

Cyrlometodějská otázka sjednocení může míti smysl toľiko na půdě pozitivního křesťanství, katolictví a pravoslaví. Celá velehradská tradice potvrzuje tento názor. Zásľuhu o unionism má arcibiskup A. C. Štojan a po něm jeho nástupce Dr. Leopold Prečan. Obrazem této činnosti jsou »Acta conventus Velehradensis I.—V.« (1927) a »Acta cursus Pragensis« (1930). Apoštolát Cyrilo-Metodějský účinně šíří kan. Jemelka v Olomouci. Publicisticky unionistickému hnutí hodně přispěl Dr. Alf. Fuchs.

Z dějin církevního umění dľužno uvést badatele F. J. Lehnera (1837—1914) a jeho »Dějiny umění národa českého« (1901, 1905, 1908) a monografii »Česká škola malířská XI. věku« (1902). Hned po něm se

ocitáme opět u jména nám tak drahého — *biskupa Podlahy*, jako dějepisce umění.

Vynikající znatel umění a historie české odb. přednosta Dr. Z d. W i r t h uváděje jméno Podlahovo praví: »V české společnosti vzdělanců je podíl kněží na všeobecném vědeckém snažení — počínajíc národním probuzením a Dobrovským blahé paměti — až na nečetné výjimky jeho souvislou částí a neisoluje se sobecky. Zejména v historii — a v jejím rámci i v archeologii — spolupracují kněží ve všech generacích na společném díle a dějiny Národního musea, Památek archeologických a odborných spolků vždy vděčně vzpomenou této jejich národní kázně. V řadě kněží-archeologů zaujímá Antonín Podlaha místo nejvýznačnější a nejčestnější. Podlaha zahajuje vědeckou práci v archeologii v r. 1891 v revui *Vlast*, nato v *Methodu* a *Čas. katol. duchovenstva* a r. 1897 se po první objevuje mezi spolupracovníky Památek archeologických a *Soupisu památek historických a uměleckých v král. Českém*«. A právě nejceněnější a nejhojnější práce do *Soupisu památek historických a uměleckých v království Českém* podal E. Š i t t l e r a A. P o d l a h a (celkem 14 svazků). V oboru uměleckém Podlaha vykládá a zařazuje církevní památky české a s mravenčí pílí shromažďuje materialie k slovníku umělců a uměleckých řemeslníků v nepřehledné řadě příspěvků v *Památkách archaeolo-*

gických a jině. Široce založené jeho dílo »Posvátná místa království Českého«, řazené podle vikariátů, jichž vydal v l. 1907—1913 celkem 7 svazků, jest vědomým pokračováním programu, který v r. 1883 farář Eckert († 1902) zahájil vydáním Posvátných míst hlav. města Prahy. Dr. Podlaha podal církevní místopis, kterého jsme dosud postrádali. Popisy pořizeny z autopsie, neboť autor všechny popisované svatyně navštívil a ohledal. Podlahova Posvátná místa jsou paralelní edicí s obdobným podnikem Archaeologické komise, jejíž Soupis památek historických a uměleckých jednak svým programem jest omezen, jednak při nákladnosti může počítati jen na užší kruh vědeckých interesentů, kdežto Podlahova edice nejen měla širší program a spisy v levnější ceně, nýbrž namnoze novými objevy a výzkumy Soupis doplňovala.

Největší výkon Podlahův na tomto poli je publikace *Poklad chrámový u sv. Víta* v Soupise památek i v Dědictví sv. Prokopa a edice *Pokladu loretánského*.

Jako neustálý spolupracovník stavitele dómu arch. Dr. K. Hilberta byl to Dr. A. Podlaha, který se zasloužil o dobudování velechrámu sv. Víta, proto po zásluze v něm byl pohřben.

Odborné pochopení starých památek s bystrým smyslem pro nejnovější tendence v umění se pojí u prof. Karlovy university

J o s e f a C i b u l k y (1886), a to jak na poli pedagogickém jako učitele na fakultě bohoslovecké a filosofické, tak i v praxi při rozhodování ať v Křesťanské akademii, ať u sv. Víta, nebo ve stech případů při porotách nebo návrzích. Z jeho péra vyšlo: »Starokřesťanská ikonografie a zobrazování Ukřižovaného« (1924); »Obraz sv. Václava« (1929), Korunovaná Assumpta na půlměsíci« (1929), »Osídlení Lanšperska v předhusitské době« (1930), »O poloze kostela Panny Marie na hradě Pražském« a zejména velké dílo »Václavova rotunda svatého Víta« (1933), kteroužto prací vetkl učený badatel ze školy Wickhof-Riegl-Dvořákovy nové snítky do věnce slávy na skráně sv. Václava, jakožto šířitele vyšší západní kultury v Čechách. Autoru se podařilo dokázati, že sv. Václav jako stavebník svatovítské rotundy jest zakladatelem monumentální architektury v Čechách.

Neobyčejně pilným propagátorem uměleckých hodnot a nabádávým ochranářem starých památek je PhDr. V. H r u d k a (1874), jehož publicistická činnost zasluhuje uznání.

Numismatikou, ceroplastikou a folklorem se zabývá kanovník K. P r o c h á z k a (1865), jenž vydal: Kolarovičtí dráteníci (1905), O betlemech (1908), Lid český s hlediska prostonárodně náboženského (1910), Památky žižkovské (1924), Pragensia svatojanská (1929). Velmi záslužným

folkloristou moravským je J a n V y h l í d a l (1861), ušlechtilý kněz buditel mezi Moravci na Hlučínsku, Ratibořsku a Hlubčicku, z jehož péra vyšla řada hodnotných věcí na př.: Naše Slezsko (1901—03), Pod hanáckou oblohou (1924—28), Z hlučínského kraje (1927) a j.

Systematická theologie.

Apologetika.

V oboru apologetiky pracováno jak populárně vědeckými pracemi odborníků, tak i příležitostnými letáky. Není snad téměř jediné otázky, která by se stanoviska katolické věrouky a morálky nebyla případně zodpověděna. Vedle spisů, které jsou uvedeny v příslušných disciplínách, uvádíme zvláště Dr. A l. K u d r n o v s k é h o studii »Einsteinova teorie relativity a apologetické otázky (1926), »Moderní Kristus« a první díl »Apologetiky« (1932). Dále nutno se též zmíniti o Časových úvahách obratně redigovaných prof. J. K o n e č n ý m, od něhož je pěkný spis »Monismus a křesťanství« (2. vyd. 1922), »Ježíš Kristus v dějinných dokladech své doby« (1919), »V boji o nové náboženství« (1920) a j. Účel více vědecký než Časové úvahy sleduje Podlahova »Vzdělávací knihovna katolická«.

Dogmatika.

Literatura naše dlouho postrádala důkladného díla dogmatického. Příčinou toho

jest okolnost, že se tato disciplína na theologické fakultě přednáší latinsky, což ovšem má své dobré stránky, ale odnímá vzpruhu podati celou věrouku česky. Za to literární činnost v časopisech katolických jasně dokazuje, že máme dosti dogmatických pracovníků, kteří píší menší monografie, nebo osvětlují některé otázky dogmatické. Až teprve v poslední době dostává se nám najednou tři obsáhlých dogmatik: Ž á k o v y »Soustavné katolické věrouky pro lid«, Š p a č k o v y »Katolické věrouky« a posléze P o s p í š i l o v y (1922—24). Kdežto dogmatika Pospíšilova a Žáková se hodí za vzdělávací četbu kněží i laiků, poslouží kniha Špačkova dobře ke studiu memorujícímu, tedy jako učebnice bohoslovcům. Dílo Pospíšilovo, zralá to práce znamenitého učence-filosofa jest skutečným obohacením naší literatury. Jím dává zároveň s prací »Co jest Církev?« (1920) prelát Pospíšil svou závěť duchovenstvu a především svým bývalým posluchačům a připomíná, že pojednáváje o Bohu a věcech božských, nemíní o nich toliko abstraktně a teoreticky uvažovati, nýbrž s celým srdcem se do těchto pravd ponořiti a z nich čerpati a čtenářům na oči stavěti všecko božské požehnání, blaho a štěstí, které Bůh v jednotlivých pravdách pro život lidský uložil.

Vynikajícím pracovníkem dogmatickým byl univ. prof. J o s e f P a c h t a (1846—

1920), který své akademické přednášky zanechal pouze litografované, za to jeho nástupce prof. V. Š a n d a (1873), vydal svou dogmatiku latinsky pod názvem »Synopsis theologiae dogmaticae specialis«, I.—II. (1916), 1922), jež se těší jako vědecká učebnice velké oblibě.

Kromě těchto děl objevují se i jednotlivé monografie, tak zejména jsou to práce prof. srovnávací dogmatiky na Instituto Orientale v Římě Dr. B. S p á č i l a o nauce o církvi dle orthodoxních theologů a to: Pravoslavná theologie a možnost unie s východními církvemi; latinsky: *Doctrina et conceptus de Ecclesia iuxta theologiam Orientis separati* (2 svazky 1923—24), *Doctrina Orientis separati: de baptismo* (1925), *de eucharistia* (2 sv. 1927—28), *de sacra infirmorum unctione* (1931). Česky napsal P. F r a n t. Ž á k (1862) veliké dílo »Pán Ježíš Kristus« (1930), »Eucharistie«, »Asketika«, »O nebi«. Dr. M a t o c h a vydal úvahu dogmatickou »Bytnost milosti posvěcující« (1925). Otázku, v čem tkví podstata kněžské ordinace, řeší Dr. F. C i n e k ve spise: »Podstata kněžské ordinace« (1929). Dr. J o s. V r c h o v e c k ý vzbudil široký zájem svou knihou »Církev a nová doba« (1932).

Pozornosti zasluhují též středoškolské učebnice Dra J o s. K a š p a r a: *Apologika a Věrouka*, a Dra B. A u g u s t i n a *Základní nauka náboženská*.

Mravověda.

Základ k novodobé české literatuře mravovědné položil prof. Karlovy university A n t. V ř e š ě ř á l (1849—1928) svojí »Katolickou mravoukou« (I.-III., 1900—1916). Životní práce autorova v poslední době opatřená i dodatkem (1919), v němž přihlíží se k změnám po úmyslu nového církevního kodexu právního, jest dílo v každém ohledu dokonalé. Autor věnoval zvláštní péči vědeckému názvosloví. Ježto jeho práce jest vlastně první původní dílo české, vytvořil novodobou českou terminologií mravovědnou. Aby vyhověno bylo praktické potřebě laické katolické inteligence, pořídil autor z velkého vydání, výtah v Podlahově »Vzdělávací katol. knihovně«: »Rukověť katolické mravouky« (1924). Jako samostatné monografie vydal »Hypnotismus ve světle katol. mravouky«, »Lichva a úrok ve světle katol. mravouky«. Jeho nástupce, prof. Dr. J o s. K a c h n í k, přišel do Prahy již se svou prací »Ethica catholica« (I.-III., 1909—1911).

Univ. prof. Dr. J o s. Č i h á k ze svého oboru mravovědného napsal »Lichva na soudu dějin a mravního zákona« (1917). Představiteli dnešní mravovědy na teologických fakultách jsou: v Praze prof. K. K a d l e c (1886), spoluredaktor Čas. katol. duchovenstva, jenž napsal »Trest smrti a sterilisace zločinců a duševně chorých s hlediska katolické morálky« (1931) a »Pouče-

ní o církevním sňatku a životě manželském« (1933); v Olomouci: prof. O l d. K a r l í k (1889) autor monografií: »O zhoubnosti lži ve světle učení sv. Augustina« (1928), »Význam panenství v mravním životě podle sv. Ambrože« (1931). Otázkám filosoficko-etickým se věnuje též Dr. J o s. V r c h o v e c k ý (1881), jenž vydal spis »Přirozená mravouka?« (1929).

Praktická theologie.

Církevní právo.

K dřívějším velkým kanonistům, jako byl prof. církevního práva ve Vídni Dr. F r a n t. L a u r i n (1829—1913), jenž mimo jiné napsal »O bezženství a manželství duchovních« (1878), kanovník K l e m e n t B o r o v ý (1838—1897) autor »Slohu církevního« (1893), dále po A. B r y c h t o v i (1838—1915), A l. J i r á k o v i (1848—1907), přichází Dr. J o s. D o u b r a v a (1852—1921) potomní biskup královéhradecký, autor výtečné studie »Der Diakon als Spender der Taufe« (Archiv für katholisches Kirchenrecht 1889), jenž vedle otázek z práva manželského věnoval nejvíce zájmu právu patronátnímu, tak v Čas. katol. duch. (1900—03) uveřejnil studii »Otázka patronátní v Čechách«. Doubravovým nástupcem byl prelát Dr. J o s. T u m p a c h (1862—1916), od něhož je na sta článků v Čas. katol. duch., do Památníku

Čes. akademie napsal »Církevní právo v Čechách 1848—1898« (1898), vydání samostatného díla překazila mu smrt. Univ. prof. Dr. A l. S o l d á t (1862) v Časopise katol. duch. podal rozsáhlou studii »Nový Codex iuris canonici«. Jako bystrý církevní právník se uvedl Dr. J o s. Š í m a (1889) studií »Právo konkordátní a konkordáty po světové válce« (1934). Prof. církevního práva na Cyrilometodějské fakultě v Olomouci Dr. J a n M a r t i n ů (1881) celou svou literární a vědeckou snahu soustředil na právo manželské a vydal »Manželské právo církve katolické« (I.-II., 1928—30). Budějovický prof. Dr. L u d v í k M a t o u š ů (1883), vydal »Praelectiones ex iure matrimoniali« (1930), v nichž cele vyčerpál látku manželského práva obsaženého v kan. 1019 až 1143 nového církevního kodexu. Jak nazíratí jest na zavedení fakultativního sňatku občanského v republice Československé ukázal prof. pražské něm. univ. Dr. J. S c h l e n z (1867) spisem »Das tschechoslowakische Ehegesetz vom 22. Mai 1919 (1930). Jinou prací jeho jest »Das Kirchenpatronat in Böhmen« (1928); studii »Das interkonfessionelle Gesetz der Tschechoslowakei v. 23. April 1925, Nr. 96« (1932) přeložil do češtiny Jos. Hronek (1933), připojiv novější výnosy, hřbitovní řád a smlouvu o přenechání rodinného hrobu.

Doktor kanonického práva a profesor téhož předmětu, který po šedesát semestrů

přednášel na theolog. ústavě redemptoristů v Obořišti, J o s e f P e j š k a (1870) vydal první české dílo »Církevní právo se zřetelem k partikulárnímu právu československému«, sv. I.: Ústavní právo církevní (1932). Spisu tohoto bylo již tolik třeba, neboť knihy, které z tohoto právníckého odvětví jsou nám po ruce (Henner, Hobza, Bušek), nemohou plně vyhověti potřebám našim, nesouce se směry jinými, od ducha církevního odchylnými neb dokonce jemu protivnými. V prvním svazku podává vynikající kanonista vědecký úvod do kanonického práva, vysvětluje základní pojmy o právu vůbec a o právu kanonickém zvláště, shrnuje nauku o pramenech práva, přímých i odvozených a popisuje různé formy církevního zákonodárství.

Slovenský kanonista Dr. E. F u n c z í k vydal »Conspectus canonum codicis Juris Canonici« (1933).

Právo řeholní nalezlo vynikajícího znalce v Dr. K. K a š p a r o v i (1870), nyníjším arcibiskupu pražském, jenž napsal ve 2 svazcích »Církevní zákonodárství o náboženských kongregacích« (1903—04) a jako doplněk k tomu »Nejnovější předpisy o řeholních kongregacích« (1917). Též prof. J o s. P e j š k a vydal spisy práva řeholníkův obsahující: »Jus sacrum congregationis SS. Redemptoris« (1910), »Jus canonicum religiosorum« (1927).

Odborníkem v právu patronátním je krá-

lovéhradecký biskup Dr. M o ř i c P í c h a (1869), autor těchto studií uveřejněných v Čas. katol. duch.: »Právo patronátní a jeho žádoucí reforma se zřetelem k pozemkové reformě« (1923); »Slovo k revisi občanského práva manželského« (1924); »Přešlo-li rakouské právo jmenovací na vládu republiky Československé« (1925).

Pro duchovní správu neobyčejně cennou službu prokazuje kan. J a n a P a u l y h o (1869) »Právní rádce« (1902) a L. S v a t o š e »Právní poradce duchovní správy v otázkách církevně politických« (1932).

Cenné studie a články z oboru církevního práva nalezneme v mnohých ročnících Čas. katol. duchovenstva z pera preláta Dra Tumpacha, prof. Domabyla, biskupa Sedláka, Dra R. Zháněla a j.

Pastýřské bohosloví.

Základním dílem z oboru pastorální theologie řadu let byla prof. Dra A n t. S k o č d o p o l e (1828—1919) »Příruční kniha bohosloví pastýřského« (I.-II., 1890) a »Učebná kniha bohosloví pastýřského« (1905). Moderní pastorec určována novými směrnici, jak patrně z prací prof. Dr. J o s. B e r a n a (1888), prof. Dr. J o s. T o m a n a (1880) a kanovníka Dra J o s. Č i h á k a (1880). Budiž tu uvedena Čihákova studie »Nové úkoly naší velkoměstské správy duchovní« (1916). Mnoho cenných pokynů pro dnešní pastorec po-

dávají články pro. Dra J o s. B u r ý š k a (1891), P. A l o i s e S t o r k a, T J. (1878), v jehož spise Soustavné vedení duší (I.-III. 1932—34) najde kněz opravdu spolehlivého vůdce, právě tak i ve spise »Dnešní pastore« (1927) od P. Dr. F r. K r u s e, T. J. (1871), redaktora »Neděle«. Pro speciální moderní pastoreci přispěl spisem prof. Dr. K a r e l K a d l e c »Duševně úchylní a jich pastore« (1930) a prof. Dr. J o s. T o m a n »Cvičení snoubenců« (1929).

Pro kněze zpovědníky jest důležitou knihou prof. Dra G. P e c h á č k a (1855—1931) »Zpovědnice« (2. vyd. 1911) a studie prof. Dra J o s. B e r a n a »Psychologie a zpovědnice« (1929).

Katolická akce vyvolala značnou literaturu, k níž přispěl i senior kléru arcidiecése pražské Mons. Dr. K. L. Ř e h á k (1843), spisem »Život vnitřní předpoklad katolické akce« (1932).

Pozoruhodné jsou etickopastorální práce prof. Dra B e d ř i c h a V a š k a (1882): »Moderní člověk« (1919), »Rodina XX. století« (1924), »Z problémů dnešní společnosti« (1926).

Vítanou pomocnou knihou jest J a n a P a u l y h o »Pastorální medicína« (1911). Dobrou pomůckou pro intensivnější pastoreci jest t. zv. lišta chrámová, pro kterou zvláště se hodí sbírka Životem (též německy Lebenshefte) prakticky vedená P. R u-

d o l f e m S c h i k o r o u, C. S. S. R. (1890), autorem »Našich světél« (1933) a sbírka Bojovníci boží z péra V. K r o n u s e.

Liturgie.

V oboru liturgie prvním hodnotným přínosem do české literatury jsou práce biskupa Dra J o s. K u p k y (1862), »O mši svaté« (1889) a »Církevní rok« (1907).

Předním znalcem liturgie byl prelát Dr. F r a n t. H r u b í k (1874—1928) a vice-rektor pražského semináře Mons. K a r e l T a n n e r t (1869), autor spisu *Expositio rubricarum missalis* (1909). Na nové dráhy celé liturgické hnutí uvedl emauzský opat A r n o š t V y k o u k a l (1879), jemuž věnoval měsíčník »Pax« a zvláštní liturgické týdny. P. M a r i a n S c h a l l e r, O. S. B. (1892), přeložil římský misál, který byl vydán nákladem biskupa Dra A n t. P o d l a h y. Univ. prof. Dr. F r. C i n e k vydal rozsáhlý, moderně psaný komentář ke mši svaté v celém církevním roce Mše svatá v pořadí církevního roku (I.-IV.). Nedo- statku obšírnějšího díla z oboru liturgie odpomoženo hned dvěma obšírnějšími spi- sy a to prof. Dra J o s. F o l t y n o v s k é- h o (1880) *Liturgikou* (1932) a P. Maria- na Schallera, O. S. B., *Liturgií* (1933). Z badatelské práce liturgické dlužno uvést studii prof. Dra J o s. B e r a n a k vývoji liturgického práva partikulárního v Če- chách »Mešní liturgie secundum rubricam

ecclesiae Pragensis ve století XV. a XVI.« (1931) a redakcí P. Mariana S c h a l l e r a Sborník I. liturgického týdne (1933).

Význam svátků a znalost obřadů liturgie vánoční, Svatého týdne a týdne svatodušního rozšiřují vhodně upravené knížky liturgických textů: Na hod Boží vánoční, Od Květné neděle do Bílé soboty, Týden Duha Svatého.

Hodinky Mariánské vydalo Dědictví svatojanské a P. Dr. Jan Urban.

Duchovní řečnictví.

Prof. pastýřského bohosloví na Cyrilo-Methodějské fakultě v Olomouci Dr. J o s e f F o l t y n o v s k ý prohlédaje k tomu, že nastávajícím hlasatelům slova Božího se nedostává vhodné příručky ke studiu, napsal sám knihu potřebám moderní pastore přizpůsobenou »Duchovní řečnictví« (2. vyd. 1932). Povzbuzení k samostatné práci z vlastních pramenů kazatelských poskytuje pěkná kniha Dra Al. R i c h t r a, »Prameny duchovního řečnictví« (1927).

Duchovní řečnictví sice překvapuje mnohostí tištěných kázání, z nichž však málo jen náleží k lepším homiletickým výtvo-
rům. Uvádíme jenom některá díla, která si zaslouží, by aspoň jich vzpomenuto bylo. Pěstovány jsou rozmanité druhy duchovních řečí.

Kázání *cucharistická* proslovili a napsali: Dr. F e r d. Č e r n o v s k ý, Adoro te

devote, latens Deitas (1912); J o s. O c e t e k, Neznámý mezi svými (1912), Eucharistický rok; Dr. A n t. O n d r o u š e k, Eucharistická kázání (1911); F r. V a n ě č e k, Nejsvětější Svátost (1903); zvláště pak eucharistický kazatel opat M e t. Z a v o r a l, Kázání o nejsvětější Svátosti oltářní (2. vyd. 1934).

O Srdci Páně: V. B ě l o h l á v e k, O. Cr., Na Srdce Páně (1924); A r n. O l i v a, Srdce Ježíšovo zdrojem útěchy (1926), Největější Srdce Ježíšovo (1928); E m. Ž á k, Řeči o nejsvětějším Srdci Páně (1923); F r. Ž á k, S. J., Jak svatí následovali božské Srdce Páně (1912).

Kázání apologetická: P. A l b í n (Václ. Vajs), Zachraňte národ výchovou křesťanskou, J. S a h u l a, Promluvy historicko-apologetické, L u t i s l a v K a r e l, Život dítek Božích.

P. J o s. R y b á k, Křesťanská askese ve světle pravdy (1910); V. S t r m i s k a, Osmero blahoslavenství Kristovo a naše doba (1913); F r. K u n o v s k ý, Slova nepřátel Kristových (1911); A r n. O l i v a, Kristovo sociální království (1931); M e t o d Z a v o r a l, Kristus a církev (1913).

Konferenční řeči. Je-li kolébkou konference chrám de Notre Dame v Paříži s velikým P. Lacordairem, O. P., mají Čechy svou svatyni strahovskou, kde český Lacordaire, opat Z a v o r a l před vybraným posluchačstvem přednáší své konferenční

řeči, které se vyznačují nádherným stylem, vybroušenou dikcí a básnickým vzletem. Tiskem vyšly jeho konferenční řeči (4 svazky 1896—93), »Věrou ke štěstí« (2. vyd. 1913). Kromě něho píše konferenční řeči prof. Dr. J. K o n e č n ý, Duchovní zájmy dneška (1924); J o s. R y b á k, Časové otázky (1924); prof. E m. Ž á k, Žena v křesťanství (1919), Řeči konferenční (1923/4). P. Dr. S i l. B r a i t o O. P r., hledá nové cesty duchovního řečnictví, jak nasvědčují myšlenkově bohaté a krásné jeho cykly: Základy (1931), Ježíš Kristus (1931), Život (1932), Církev (1933), Za příkladem svého Velekněze (1934). Stejného duchovního rodu jest prof. D o m i n i k P e c k a, Oheň na zemi (1931).

Kázání liturgická. První, kdo u nás upozornil na důležitost liturgických kázání, byl biskup E d. B r y n y c h (1846—1902), jenž sám napsal Soustavná liturgická kázání ve 3 dílech 1890-2. Kromě něho psali též B. Hakl, Fr. Vohnout a zejména A n t. M e l k a, Ze svatého týdne (1916).

Nedělní kázání jako nejpotřebnější mnoho pěstována, tištěných sbírek jest značné množství, z nichž buďtež uvedeny aspoň tyto knihy: J a n D r á b e k, Kázání na všechny neděle a svátky (1921); X a v e r D v o ř á k, Oheň (2 sv. 1923/4); J. J a t s c h, Tři sta krátkých ranních promluv (1903); A n t. K a š k a, Pravdou ke ctnosti (1915); F r. K u b í č e k, Nedělní a sváteční ká-

zání (3 sv. 1910-13); F r. M a l ý, Dominica, kázání na všechny neděle církevního roku (1930), J a n Š a n d a, Krátké promluvy duchovní na neděle a svátky, Dr. F r. O d v a l i l, Řeči duchovní (3 sv. 1924—25); V á c l a v O l i v a, Perly posvátného řečnictví (1911); A r n o š t O l i v a, Nedělní kázání o Kristu (1933). Zvláštní zmínky zasluhují Homiletické listy F i l i p a H e u s l e r a (1915—1926), nedělní čítankou můžeme nazvati hodnotné a přesvědčivé Dra K. V r á t n é h o, Krátké nedělní a sváteční promluvy, a zvláště účinné sbírky duchovních promluv »Víra naše« prof. Mons. Dra J o s. K a š p a r a, M. Z a v o r a l a, Duchovní řeči na všechny neděle a svátky roku církevního (1902), Řeči nedělní a sváteční (1913), a prof. E m. Ž á k a, Řeči nedělní a sváteční I.—III. (1909—1926) a jeho jedinečné »Fragmenty«.

Exhorty: studující mládeži mají zdárné pěstitele, zejména: Dr. Č e r n o v s k ý, Loquere, Domine, quia audit servus tuus (1912); J a n J e ž e k, Student v kostele, ve škole... (1908), Povinnost (1908), Jazyk (1909), Řeči na rozchodnou (1909), A n t. M e l k a, Promluvy k studujícím vyšších tříd škol středních (1910); F r. N e j e z c h l e b a, Ve škole života (1910); J o s. R y b á k, S. J., Patero exhort pro studující (1911); Dr. B e d. V a š e k, K Ježíši (1919); F r. Š e b e s t í k, Exhorty ke katol. mládeži (1909), Dr. L u b. P e t r,

Sbírka promluv k mládeži na všechny neděle církevního roku.

Kázání sváteční. V á c l. K u b í č e k, Kázání sváteční (1910), Dr. A l. K u d r n o v s k ý, Svátek Krista Krále (1926); F r. Š u l c, Kázání sváteční (1902); A r n. O l i v a, Kristus Král (1930), F r. M a l ý, Čtrnácte sv. pomocníků (1917), Naše naděje (1918), Podobizny sv. apoštolů (1920), Řeči o Svatých (1931), J o s e f M á l e k, Tři kázání pro oslavu sv. Václava (1929), A n t. M e l k a, Svatojanské triduum (1929).

Mariánská kázání jsou snad nejpočetnější, což souvisí s vroucí úctou našeho lidu ke kultu Mariánskému a zejména k oblíbeným májovým pobožnostem. Ze sbírek uvádíme: A r n. O l i v a, Potěšení zarmoucených (1934), F r. J a n o v s k ý, Rosa mystica (1898), Mater admirabilis (1902); Dr. F r. L e n z, Kázání mariánská (1905); J a n P t á č e k, Řeči mariánské (1907); J o s. R y b á k, S. J., Panna Maria v plánu stvoření a její působení na lidstvo (1926).

Májové promluvy. J a n B ě l i n a, Maria v životě a v ctnostech (1910); S i g. B o u š k a, Mirjam-Maria, výklad litanie loretánské (1903); K. B e n e š, Májové promluvy na litanie loretánské (1928); E n d l e r- H l a č í k, Mariale parvum, májová rozjímání Arnošta z Pardubic (1912); F r. K o m á r e k, Zdrávas, Maria (1923), Sv. Terezie od Ježíška, květ mariánský (1931);

J a n M a c h o v e c, Slova naší matky (1920); A n t. M e l k a, Mater Dei alma (1931); J a n M o t t l, Život Panny Marie v obrazech (1910); A r n. O l i v a, Nejkrásnější vzor křesťanského živlu (1930), Pomocnice v každý čas (1933); Pozdravení andělské (1931); J a n P a u l y, Úvahy mariánské o loretánské litanii (1903); A l f. P r y č, Důstojnost Matky Boží a čest jí příslušná (1908), A n t. R e j z e k, T. J., Tisíckrát pozdravujeme Tebe (2 sv., 1909-10); J a n Š a n d a, Zdrávas, Královno (1917); Dr. F r. Š u l c, Májová pobožnost (3 sv. 1900—2); A n t. T h e i n, Srdce naše podle srdce Panny Marie (1910); F r. V a n ě k, Zdrávas Maria lékem naší doby (1900); J. R y b á k, S. J., Pod ochranu Tvou se utíkáme; Cti Matku svou (1934).

Kázání postní. V. B ě l o h l á v e k, O. Cr., Pašije Církve (1914); Oběť čistá (1924). E d. B r y n y c h, Cesta rozumu a srdce ke spojení s Kristem (2. vyd. 1891), Zachraň duši svou (2. vyd. 1891); K. B u r e š, Čiňme pokání (1927), J a r. D l o u h ý, Utrpení Páně a svátost pokání (1925), X a v. D v o ř á k, O Králi mučedníkův (1925), O t. H r u š k a, Poznání a vyznání (1907), Dr. J. H u d e č e k, Trpící údy Kristovy (1906), L a d. J e d l i č k a, Postní kázání (1908), Dr. K. K a š p a r, Cesta k životu (1906), Dr. J o s. M i k l í k, Postní kázání, F r. K o m á r e k, Utrpení a kříž Pána Ježíše (1926), A n t. M e l k a, Ježíš,

horlitél pro duše (1912), Trpěl pod Pontským Pilátem (1926), A r n. O l i v a, Boj proti Kristu (1932), Ukřižovaný Kristus Král (1933), Dr. A n t. O n d r o u š e k, Zachraň duši svou (1931), A l f. P r y č, Pojd'me za Ním (1911), A n t. T h e i n, Passio Christi, salva me (1904), F r. B. V a n ě k, Spása znovu křižovaná (2. vyd. 1905), Dr. B. V a š e k, Umučení Páně a potřeby naše (1917), E m. Ž á k, Řeči svatopostní (1909), Kříž (1930), F r. Ž á k, T. J., Povzbuzení ke kajícínosti (1895), Sedmero postních řečí o oběti mše sv. (1897); Dr. J o s. Č i h á k, Triduum k velikonoční sv. zpovědi (1920), Dr. A l. K u d r n o v s k ý, Meditace pod Křížem (1916).

Kázání příležitostná: V. B ě l o h l á v e k, O. Cr., Po prvé k Pánu (1917); A r. O l i v a, Promluvy k I. sv. přijímání (1927); X. D v o ř á k, Zpovědnice maličkých, praktické promluvy k dítkám ve zpovědnici; J o s. D í t ě, Sto krátkých tichých promluv nad hrobem (1916); Dr. J. J i n d r a, Perutě míru (1907), A r. O l i v a, Kristus a dítě (1928), A l f. P r y č, Rodiče, výchova a škola (1908), Dr. F r. Š u l c, Kázání příležitostná (1897—02), F r. B. V a n ě k, Příležitostné řeči duchovní (1904—06), V l a d. H o r n o v, Církvi a vlasti, Dr. Č e n ě k T o m í š k o, Dětským duším, promluvy pro katol. dětské besídky (1933), Dr. J o s. Č i h á k, Co jest po smrti? Cyklus duchovních řečí se zřetelem ke spiritismu (1916),

J a n L e b e d a, Z řečí biskupa Dr. Ant. Podlahy (1932); A. M e l k a, Včas i nevčas (1933); J a k. R o z m a h e l, Příležitostné řeči (1934); S t. G a b r i e l, O čistotě.

Hagiografie.

Důležité místo v literatuře hagiografické zaujímají vědecké spisy, které dílem spadají též do církevní historie a to zejména: Sv. Prokop, jeho klášter a úcta u lidu (1895) z pera biskupa F r a n t. K r á s l a (1844—1907) a druhý jeho spis Sv. Vojtěch (1898). Prof. Dr F r. S t e j s k a l (1866—1924): Sv. Lidmila (1919), Sv. Jan Nepom. (1922) a Sv. Václav (1925). K témuž tématu se nesou životopisné prameny staroslovanské, které vydal prof. Dr. J o s. V a j s pod názvem »Sborník staroslovanských literárních památek o sv. Václavu a sv. Lidmile« (1929). Společnou práci Foltynovského a Tenory jest spis Bl. Jan Sarkandr. P. Dr. J a r o s l a v O v e č k a (1882) přeložil, úvodem a poznámkami opatřil Paměti sv. Ignáce z Loyoly (1929), M i k u l á š L e v ý znovu přeložil Vyznání sv. Augustina, Dr. K. V r á t n ý, zčeštil sv. Františka Sa. Bohumilu.

Životopisy svatých psali: B o ř i v o j B e n e t k a, Služebníci a přátelé Boží v české zemi (1928), B. D l o u h á, Bl. Anežka Přemyslovna, téže světice se týká práce P. Dra K. V y s k o č i l a Legenda bl. Anežky a

čtyři listy sv. Kláry (1932). I s. V o n d r u š k a (1865) vydal Životopisy svatých v pořadí dějin církevních (4 sv. 1932), J o s. H r o n e k přeložil a doplnil Auerovu Legendu svatých a napsal »Sv. Augustin«, Dr. J a n M e r e l l (1904) vydal životopis »Sv. Karel Boromejský« (1934), Dr. A. F u c h s (1892) napsal »O desíti svatých«, Dr. J o s. K r l í n věnoval pěkný životopis sv. Janu Boskovi (1934), P. Leopold Š k a r e k T. J., Život sv. Aloise z Gonzagy, patrona mládeže (1927), P. Frant. Sal. K u b í č e k, Sv. Stanislav Kostka (1927). Ze spisů sv. Otců bylo i v poslední době překládáno, vedle prof. J. L. Sýkory a Jana Desoldy byl to K l e m e n t K u f f n e r (1857), Dr. L. D v o ř á k a zejména A n t o n í n L u d. S t ř í ž (1888), jenž překládal sv. Jeronyma, sv. Vincence, sv. Bonaventuru, legendu Kříšťanovu (s úvodem, který napsal prof. Jos. Pekař); dále vydával sborníky Svatí otcové, Karmel, Boží bojovníci a j.

Tvůrcem české essaye hagiografické je V i l é m B i t n a r (1874).

Kapitolou samostatnou jest život a dílo J o s. F l o r i a n a v Staré Říši na Moravě. »S pomocí Boží a přátel« vydává tento miles Christi v edici »Dobré dílo«, kterému předcházelo »Studium« (od r. 1903), knihy proniknuté ortodoxním katolicismem v umělecky bezvadné úpravě jako na př. spisy sv. Jeronyma, bl. Ludvíka M. Grigniona z Montfortu, Listy sv. Kateřiny, zjevení A.

K. Emerichové, zjevení Melanie Kalvatové, Jose Severiana de Rezende Můj Flos Sanctorum a j. V paralelní knihovně »Dobrého díla« v »Nova et Vetera« přináší drobné publikace a články. »Josef Florian ukázal všecky hodnoty katolicity v jejích plné čistotě a jasu, vrátil katolicitě její slávu a katolictvu v Čechách jeho sebevědomí« — tak hodnotí dílo Florianovo Jaroslav Durych.

Ikonografií se zabývali zejména kanovník E d. Š i t t l e r (1864—1932) s biskupem Dr. A. P o d l a h o u, společnou prací jejich jsou: Památky kultu sv. patronů českých (1895); Album Svatojanské (1896), Album Svatovojtěšské (1897), kromě toho z pera Podlahova je ikonografie mariánská: Obrazy Mariánské v Čechách ve století XIV. a XVI. (1904) a Sochy a sošky Mariánské v Čechách od dob nejstarších až do stol. XVI. (1904). Mnoho cenného materiálu ikonografického a folkloristického týkajícího se kultu svatých v zemích českých nashbíral a uveřejnil v četných publikacích pilný pracovník A n t o n í n Š o r m (1890).

Doklady úcty mariánské sebral ve svém spise Legendy o P. Marii založené na lidových pověstech slovanských (1902) prof. J u l i u s K o š n á ř (1862—1934), kromě toho napsal 2 knihy o poutnických místech a památných svatyních v Čechách (1904, 1906).

Církevní zpěv.

Církevní zpěv po Ferd. Lehnerovi pěstovali kan. Václav Müller (1865), E. Paukner, (1869), Vojt. Říhovský (1871), K. Douša (1876), Dr. Old. Svoboda (1887), prof. Mons. J. Boháč (1888), kanovník Mons. O. Stanovský (1882), redaktor »Cyrila« docent Dr. R. Perlík, (1882), autor spisu K dějinám hudby a zpěvu na Strahově až do 1. pol. XVIII. stol. (1925). Kodifikaci církevního zpěvu českého uskutečnil prof. Dr. Dobroslav Orel (1870) svým »Českým kancionálem« (1921). Kromě toho vydal »Kancionál Franusův« z r. 1505 (1922), Počátky umělého vícehlasu v Čechách (1922), Ján Levoslav Bella (1924), František Liszt a Bratislava (1925), Hudební památky františkánské knihovny v Bratislavě (1930), Hudební prameny na Slovensku (1931), Jana Táborského próza o Mistru Janovi z Husince (1932).

Asketická a duchovní literatura.

Kromě klasického převodu Tom. Kempenského Následování Krista od biskupa Dra Jana N. Sedláka a některých jiných dobrých převodů vrcholných děl náboženské literatury nemáme mnoho původních hodnotných prací českých. Tak uvéstí sluší Dra F. X. Nováka (1859) Pohledy do života bohoslovců a kněží a Některé naše kněžské problémy (1912), P. Jos. Jaro-

še, T. J. vzácnou knihu *Následování Božského Srdce Páně* (3. vyd. 1933), Dr. J a r. O v e č k y překlad a poznámky k Duchovním cvičením sv. Ignáce z Loyoly (1921 a 1922). Krásná jsou rozjímání prof. Dr. B. S p á č i l a (1875): *Život Krista Pána podle čtyř evangelií* (5 sv. 1930-32) a *Ze života přátel Krista Pána* (1932), A n t. M e l k y, *Pane, nauč nás se modlití* (1922) a A n t. S t ř í ž e »*Věmec Ducha Svatého*« Pro lid výborně jsou psány a v Dědictví sv. Jana Nep. vydány knihy děkana K. B a l í k a *Dědův odkaz* (1916), *Květnice* (1917), *Matka* (1918), *Otec* (1919), *Cestou za štěstím* (1920) a *Nedělní čítanky*. Zvláštní zmínky zasluhuje dílo P. F r. H r u b é h o »*Šťastná pout životem*«, Dr. R. W. Hynka »*Hořící srdce*« a B a l d e - V a j s, *Křesťanské pravdy* (1931).

O novou, hodnotnou a na studiu založenou duchovní četbu usiluje P. Dr. S. B r a i t o O. Pr., svým krásným časopisem »*Na hlubinu*« (od r. 1926), P. Dr. J a n U r b a n, O. S. Fr., P. Dr. J o s. M i k l í k, C. SS. R., A n t o n í n S t ř í ž svým náboženským věstníkem veliké úrovně »*Vinice Páně*«, soukromá edice Školských sester sv. Františka na Kr. Vinohradech a Sester Nep. Poč. P. Marie v Přerově-Šířavě.

Z modlitebních knih, kterých bylo přemnoho napsáno, zvláště uvéstí sluší aspoň jména autorů: X. Dvořák, J. Skopec, biskup Sedlák, F. X. Vaněček, Jan N. Říhá-

nek, V. Bělohávek, O. Cr., J. F. Hruška, J. Škarek, T. J., A. Oliva, P. Dr. Jan Urban, O. F. M., Ant. L. Stríž, J. Hronek, J. Komrska, Ed. Gryc, Indignus M. (vl. jm. M. Levý), M. Regal a j.

Křesťanská sociologie.

Záhy do bran budovy studií theologických vešla i nejmladší věda — křesťanská sociologie a zavedena jako povinný předmět. V Brně přednášel sociologii Dr. J a n Š r á m e k (1870), jenž se stal v krátké době duší sociálního hnutí na Moravě a vůdcem katolického organisovaného lidu českého. Vedle něho a s ním pracuje celá řada nadšených kněží, z nichž budiž vzpomenu kněze svaté paměti metropolity moravského Dra A. C. S t o j a n a (1851—1923), V a l o u š k a, arcibiskupa Dra F. K o r d a č e, kanovníka F r. S v ě t l í k a (1875) podpisujícího své články značkami T, nebo -t- v Našinci, Životě a Lidových listech, Dra R. H o r s k é h o († 1926), vůdce organisovaného lidu českého v době předválečné, M. Z a v o r a l a a nynějšího předsedy čsl. strany lidové kanovníka a poslance B o h u m i l a S t a š k a (1886), autora těchto prací: Válka a prozřetelnost Boží (1915), Papež a právo mezinárodní (1917), Církev katolická a válka (1923), Ó, toneš, Evropo! (1931), Cesta ze světového labyrintu (1932), Jest ještě záchra-
na (1932) a j.

Na Karlově universitě přednášel sociologii prof. Dr. A l. S o l d á t (1862), z jehož péra jest obšírné a o novější badání založené dílo »Nástin základův a všeobecných zásad společensko-hospodářských« (1913) a »Bytová otázka dělnická« (1915). Jeho nástupcem se stal známý sociolog senátor Dr. F r a n t. R e y l (1865), jenž napsal »Úkoly sociální politiky« (1909), »Jádro křesťanské sociologie« (1914) a »Sociologie v politice« (1925). Těmito pracemi dostalo se žádaných kompendií proti starší práci R. N e u s c h l a Křesťanská sociologie (2 sv. 1898).

Po sociálních a sociologických studiích v zahraničí a v Americe v l. 1921—27 převzal nově zřízenou stolicí křesťanské sociologie na Cyrilometodějské fakultě v Olomouci Dr. B e d ř i c h V a š e k (1882) a základním dílem svým »Křesťanská sociologie« (1923—33) vybudoval vědecky tento obor u nás.

Mimo oficielní ohniska studium sociologické bylo pěstováno mnohými pracovníky a publicisty. Tak ze starších jest třeba uvést zasloužilého preláta F. X. V a n ě č k a (1859), F r a n t. H a n u š e Ž u n d á l k a (1871), R u d o l f a V r b u (1860) autora děl: Povaha moderního kapitálu (1892), Otázka zemědělská (1896), Národní sebeochrana (1898), Stávky (1900), Budoucnost národa (1899), O úpadku stavu rolnického (1902), Rozmach

kapitalismu (1906), Vláda peněz (1909), Světové zbrojení a Slovanstvo (1914), Válka a náboženství (1918), Zkáza Slovanů (1919), Nebezpečí druhé světové války (1925) a Záhada světovlády (1929). Několik prací napsal též německy, na př. Russland und der Panslavismus (1906), Der Kapitalismus im Weltkrieg (1919). Vrba, ač chudý, vydával své spisy ponejvíce svým nákladem. Starobrněnský opat augustiniánský F r. B a ř i n a napsal »Mosaikový obraz sociální soustavy« (1929), P. B e r n a r d i n S k á c e l, O. Pr., vydal knihu »Politika dle zásad katolických« (1926). Problémem nad jiné vážným se zabývá rozsáhlá studie Dra B. A u g u s t i n a (1885) »Pokles natality u kulturních národů« (1928), v níž statisticky autor uvádí, že od let 70tých minulého století klesá konstantně poměrný a v poslední době namnoze i absolutní počet porodů a dospívá k závěru, kdyby se v bílém plemeni mělo trvale zakořeniti omezování počtu dětí, mohlo by se státi, že by v příštích stoletích ztratilo svou nadvládu a že by všude, snad i v Evropě, bylo zatlačeno množícími se Asiaty.

Dějiny sociálního hnutí u nás od r. 1840 vypsál T o m. J o s. J i r o u š e k (1858).

Politikou poslední doby zabývají se knihy bystrého publicisty Dra J o s. D o l e ž a l a (1893), »Politická cesta českého katolicismu 1918-1928« (1928), »Český kněz«

(1931), »Moskva-Řím« (1930). Z publicistů zvláště uvéstí jest L a d. Z a m y k a l a (1884), J a n a S c h e i n o s t a (1896), Dr. F' o r m á n k a, Dr. K r l í n a, jenž ve svých 2 knihách »Návrat vzdělanců« zachycuje duchovní vývoj nových a mladých spisovatelů z konce XIX. a začátku XX. století a hlouběji studuje konverse Péguyho, Claudela, Jammessa, Gemelliho, Papiniho, Barringa, Undsetovou, Schmieda a j. Pěkný jest jeho portrét biskupa Brynycha. Dr. A l f. F u c h s (1892), vydal výbor svých hodnotných článků církevně politických pod názvem »Z boje o Modus vivendi« (1934), před tím pak knihy »Novější politika papežské kurie«, »Zákulisí novin«, »Dnešní myšlenková krise«, »Náboženství a politika« a j. Nemalý jest počet pracovníků, kteří zásady křesťanské sociologie uplatňují v aktivní politice. Vedle starších, kteří neumdlévají, objevují se noví, stačí připomenouti jména: Dr. M o ř i c H r u b a n, Dr. D o l a n s k ý, Inž. D o s t á l e k, Dr. N o s e k, Mons. R o u d n i c k ý, děkan K a r e l T o m a n (1864—1921) A r n. O l i v a, arciděkan H a v e l k a, prelát Dr. B u d a ř, prof. Dr. K u d r n o v s k ý, děkan A l. T y l í n e k, Ch ý l e k, Z e l e n k a, D r o b n ý, Dr. J o s. a A n t o n í n N o v á k o v é, vůdcové mládeže: C h l u m s k ý, Ž ů r e k, V á c l. V a j s, M. K l e m e n t, kanovník Š v e c, Dr. J. R ü c k l, P. N e s r o v n a l a jiní a jiní.

Pedagogika a katechetika.

Náboženské vyučování a vychovávání mládeže bylo vždy předním úkolem duchovenstva, jemuž se dostává k tomu zvláštního školení teoreticko-praktickou přípravou v době bohosloveckého studia. První novou učebnou knihou byla »Katechetika« (3. vyd. 1874) J a n a K. Š k o d y (1810—1876). Novou cestu metodě učení náboženského razil Dr. F. X. B l a n d a (1838) svou knihou »Pastorálka ve škole čili vychování mládeže učním, bohoslužbou a kázni svaté církve katolické« (1884). Vynikajícím docentem katechetiky byl biskup E d. B r y n y c h (1846—1902). Podle jeho přednášek vydal prof. Dr. J. N. J i n d r a (1863—1930) Katechetiku (1904). K těmto odborníkům čestně se druží Frant. Pinkava (1845—1907), prof. Dr. A n t. S k o č d o p o l e (1828—1919) a prof. M a t ě j L h o t s k ý (1863). Z profesorů katechetiky na pražské fakultě bohoslovecké po Škodovi a Blandovi jest nutno uvést doc. Dra J a n a L a d. S ý k o r u (1852—1928), jenž napsal velkou řadu článků pedagogicko-katechetických, samostatně vydal Katechese sv. Cyrilla Jerusalemského (1892), které přeložil z řeckého originálu a poznámkami doprovodil a Katechese o svátostech pro 4. třídu (1894). Po něm r. 1891 docentem se stal K a r e l T i p p m a n n (1846—1921), jenž vydal Výklad biblické dějeprawy (I.-II., 1889) Katolickou litur-

giku (6. vyd.) a Dějepis církevní (5. vyd. 1901). Tippmanna vystřídává prof. A n t. H o r a (1849—1928) a nástupcem jeho se stal prof. J o s e f H r o n e k (1890), autor těchto knih: Národní škola a katecheta (1931), Česká škola národní v historickém vývoji a v dnešní podobě (1932), Základní požadavky ve školském zdravotnictví, výchově a vyučování (1932), Život podle víry (3. vyd. 1934), Výbor zákonů školských (I.-II. 1933—34), Metodika vyučování náboženství ve třídě elementární (1934).

I Cyrilometodějská fakulta v Olomouci má šťastné pěstitele tohoto oboru vědního, vedle zmíněného již prof. F r. P i n k a v y jest to zejména Dr. h. c. V á c l a v K u b í č e k (1869), jenž od r. 1920 přednáší katechetiku a zároveň svými učebnicemi ukazuje novou cestu ve vyučování náboženském, jsou to: Katolická prvouka (1917, nyní 8. vyd.) Biblické dějiny (1926, nyní 8. vyd.), Katechismus katolického náboženství (1929), Rozvrh učiva (1929), ze svého velkého životního díla »Katechetika« otiskuje některé části ve Vychovatelských listech, jejichž části katechetské jest odborným redaktorem. Za práci průkopnickou v tomto oboru se mu dostalo čestného doktorátu fakulty, na které působí.

Z odborných katechetických pracovníků na bohosloveckých učilištích zvláště vynikli brněnský doc. F r a n t. K a l v o d a, autor

výkladů malého (1902) a středního (1900) katechismu a spisu Vyučování náboženské v prvním škol. roce (1900); jeho nástupcem je vynikající metodik doc. J a n S t a n ě k. V Hradci Králové přednáší katechetiku kanovník J a n Č e r n ý (1871), jenž odbornou praxi a zkušenost spojuje s bohatými znalostmi teoretickými. V Čes. Budějovicích působí doc. K a r e l R e b a n (1892), tvůrčí organisátor pedagogické práce v jihočeské oblasti katolického učitelstva a autor vzácných, aforisticky hutných epištol k mládeži »Z poupat do květu«, »Psáno mužům«, sebevýchova muže k čistotě: »K Bohu, jenž obveseluje mladost mou« — eucharistická výchova dospívající mládeže (1932). Rovněž prof. D o m i n i k P e c k a řeší velmi důležité a ožehavé otázky výchovy ve formě Listů otce synovi a Listů matky dceři (2. vyd. 1931).

O sexuální výchově psali Dr. M. H a b á ň, O. P. a prof. Mons. A n t. M e l k a.

První pedagogiku v duchu katolickém psanou podal prof. J o s. Š a u e r z A u g e n b u r k u (1845—1917) spisem Paedagogika (1897), kromě toho napsal učebnici Obecně vychovatelství (4. vyd. 1906).

Prof. Dr. J o s. N o v á k napsal stručný Úvod do pedagogiky (1923). Četné monografie sem spadající jsou z péra univ. prof. Dra J o s. K a c h n í k a (1859) a to: Časové otázky paedagogické (1912), Lidské vášně a jejich výchova dle ethických zásad sv. To-

máše Aq. (1916), Mravní charakter (1930). Prof. J o s. K o b o s i l napsal Dějiny vychovatelství (1916) a prof. J o s. H r o n e k Repetitorium dějin pedagogiky. Doc. dr. J o s. K r a t o c h v í l zabývá se rovněž pedagogikou.

Prof. Dr. O. T a u b e r (1872) napsal: Časové záhady výchovy, Hlas velké doby, Výchovné směry dnešní. Obecnoškolské právo dokonale ovládá A n t. B e n d a (1868). Výbor školských zákonů s poznámkami pořídil J o s. H r o n e k (dosud 2 svazky 1932-34). A r n. O l i v a (1875) jest autorem těchto prací: Matka vychovatelka (1926), Dětem i rodičům (1926), Výchova dětí a rodičů (1931). Všem pedagogickým požadavkům přítomné doby se věnují časopisy: »Otázky dneška«, »Rodina a škola«, »Občan a škola«, kromě často vzpomenu- tých revuí »Vychovatele« a »Vychovatel- ských listů«.

Pilným historikem katechetickým byl F r a n t i š e k K o š á k (1870—1932), jenž vypsál historii katechetského spolku v Čechách ve spisku »Snahy o založení katechetského spolku v Čechách«. Z přípravných prací jeho k »Obrázkům z dějin české katechetiky« (1916, 1917) vzešlo jeho hlavní dílo »Dějiny české katechetiky« (I. II. 1922) dokumentárně shromažďující všechno, co v oboru vyučování náboženského u nás bylo podniknuto od počátku zavedení křesťanství až do světové války. Posled-

ní jeho prací byla studie »Laický apoštolát a vyučování náboženství« (1932), kterou uveřejnil ve »Vychovateli«, jejíž sám řídil.

Tím ovšem zdaleka není vyčerpáno vše, co bylo v pedagogice a katechetice napsáno, na příklad jen ve »Vychovateli« (od r. 1885) a »Vychovatelských listech« (od r. 1900). K starším zasloužilým přispěvatelům jako jsou prof. Dr. Ot. Tauber, F. Mléčka, A. Krejčí, J. Slaviček, Arn. Oliva, Xav. Dvořák, Fr. Dvořák, Em. Žák, Dr. Lub. Petr, A. Novák, F. H. Žundálek a j., se druží mladší na př. Dr. J. Beran, K. Bureš, Dom. Pecka, Karel Reban, Ad. Vašek, V. Vacek a j.

Nové učebnice náboženství na školách národních a středních.

Opravu katechismu pro pražskou synodu připravovali již K. V i n a ř i c k ý a biskup J i r s í k. Provinciální synodou z r. 1860, od níž očekáváno, že provedena bude oprava katechismu stanoveno, že dosavadní katechismus má dále sloužiti za základ náboženského vyučování ve školách. Pro synodu r. 1873 sestavil katechismus kanovník J a n B e r n a r d, který zprvu vydal jako návrh tiskem téhož roku (1873) a r. 1874 vydán definitivně, r. 1876 po druhé, 1877 vydán znovu. R. 1892 užíváno tohoto katechismu i v diecési litoměřické, v diecési česko-budějovické a hra

decké zaveden k a t e c h i s m u s S k o č-
d o p o l ů v, na Moravě zůstalo při starých
katechismech, místy zaveden katechismus
J a n a D o l e ž a l a. Na valné hromadě
episkopatu rakouského 9. dubna 1894
schválen katechismus nový, který od r. 1897
jednotně všude zaveden. Překlad německé-
ho originálu do češtiny je dílem karlín-
ského faráře F r. P o h u n k a a zaveden
postupně od r. 1898/9. Proti novému kate-
chismu vystoupil ve Vídni ostře V. P i c h-
l e r, nerad katechismus zaváděl biskup
B r y n y c h maje svůj »Oltář«. R. 1909 se
ustavila katechetská komise katechismová
a vypracovala katechismus náboženství ka-
tol. pro školy obecné (1913). Samostat-
ným pokusem byla Učebnice katol. nábo-
ženství pro první tři třídy obec. škol (1916),
kterou vydali katecheti B l á h a, J e d-
l i č k a a V o l f. R. 1917 přichází V. K u-
b í č e k se svojí Katolickou prvoukou. Na
rozkaz pražského arcibiskupa Dra K. K a š-
p a r a napsal učebnici počátečního vyučo-
vání náboženského prof. J o s. H r o n e k
s titulem »Cesta k Bohu« (I. vyd. 1932, 2.
vyd. 1933).

Nové učebnice doc. Dra V. K u b í č k a,
o nichž byla svrchu řeč, zatlačují starší
katechismy a biblické dějepřavy S c h u-
s t e r a - S r d í n k a a P a n h o l z e r a -
P o d l a h y, i novější práci Š p a l o v u,
která si nezasloužila, aby úplně zapadla.

N a š k o l á c h o b č a n s k ý c h vedle

katechismů se užívá liturgiky, kterou napsali X. Dvořák, Krejčí, Špaček, Špachta a Žák, pro církevní dějiny učebnic X. Dvořáka, Fr. Pelana, Šim. Pokoje a Volf-Macka.

Na středních školách jsou to učebnice Pokojovy, Podlahovy, a novější krásné knihy Dr. Jos. Kašpara Apologetika a Věrouka (1915), Dr. B. Augusta, Základní nauka náboženská a Katolická mravouka a prof. Jos. Hronka, Dějiny katolické církve (1934).

O reformě vyučování náboženství na středních školách po změněných poměrech psáno hojně v »Hlídce«, »Vychovatel. listech«, ve »Vychovateli«, cenné podněty obsahuje též práce doc. něm. theolog. fakulty Dra W. Diesla »Reform des Religionsunterrichtes an unseren Mittelschulen (1931).

Čeho si všímat u dětí, které pozorujeme, a jak je pozorovat.

Na poradě cvičných učitelů r. 1930 byla sestavena osnova pro pozorování dětí a pro zápisy o nich. V 1. čís. časopisu Spolku posluchačů pedagogické fakulty podal L. Horník návod pro tuto práci.

Výzkumem žactva snadno si doplníme i charakteristiku nábožensko-mravní jednotlivých žáků i celé třídy a školy.

Aby pozorování takové mělo alespoň poněkud slušný výsledek a nebylo jen pouhým slohovým cvičením, je nutno všímat si a nezapomenout některých důležitých věcí a vlastností, které chci stručně vyjmenovat.

Především charakteristiku rozdělíme na čtyři části:

1. *prostředí,*
2. *fysický stav,*
3. *psychické vlastnosti* pro výchovu důležité,
4. *poměr ke škole.*

Na konec je záhodno připojití úsudek:

5. *jakým způsobem na žáka na základě vypořizovaných vlastností pedagogicky působit.*

1. Při prostředí ptáme se na rodiče (dětí nemanželské), jejich zaměstnání, sourozence, bydliště, na to, jezdí-li žák v létě na venkov a jiné.

2. Při fysickém stavu zjistíme, je-li žák zdráv, váhu, věk, tělesné vady, nemoci, kte-

ré prodělal; čistotu rukou, obličej, šatů, školních věcí.

3. U psychických vlastností půjde zejména o pozornost, únavnost, paměť, zkušenost, sugesci, ukázněnost, hravost, fantasi, úsudek a j. Na konec připojí se stručná charakteristika celková.

4. Při poměru žáka ke škole pak zjistíme, chodí-li do školy rád nebo nerad, poměr k učiteli, posluchačům, spolužákům, předmětům, trestu, pochvale a pod.

Čas od času si o žácích porozpráví učitel náboženství s třídním učitelem.

Jako příklad charakteristiky, takto v konturách sestavené, uvádím charakteristiku žáka I. třídy, K.

1. *Prostředí.* Proletářské, nemanželské dítě ulice, otec neznámý, matka dělnice v tiskárně ve vzdálené čtvrti města, bydlí u babičky, v létě jezdí na venkov k tetičce. Byt: Praha II., Kateřinská ul.

2. *Fysický stav.* Zdráv, bez vad. V mládí měl spálu a zápal plic. Výška těla 116 cm, váha 21.50 kg. Na čistotu si nepotrpí, často má zamazané ruce a ušmouraný obličej. Oděv i knihy mívá v pořádku.

3. *Psychické vlastnosti:* *Pozornost* bdělá; i když si hraje, ví, co se děje, jakmile jen něco málo ví, už se hlásí, i když se jen dohaduje. Nereaguje-li učitel na hlášení, dovede si jej zavolat: »Pane učitel, pane učitel!«

Únava: Při sebevětším napětí unavuje se

jen málo, snad proto, že se neustále protahuje a má zájem o všechno okolo sebe.

Pamět: Rychle si osvojuje a pamatuje si i to, co se probíralo v minulých dnech.

Zkušenost: Má značnou zkušenost z městského i venkovského života i lidí dospělých.

Sugesce: Snad proto sugesci podléhá jen nepatrně, přes to, že nemá skoro vůbec sebevědomí.

Kázeň: Učitele však poslechne na slovíčko a hrát si přestává okamžitě a bez lítosti.

Hravost: Hravost jeho je charakteristická. Hraje si často a to celým tělem, rukama, nohama, hlavou, očima a vším možným, ale při tom dává pozor. V přestávce ve hře má postavení vůdčí.

Fantasie: Žáci jej respektují, udivuje svými zkušenostmi, které vypravuje bez přídavku z vlastní fantasie. Té má málo.

Řeč: Spíše překvapí bystrým úsudkem, který pak pronáší jako vše výrazně, ostře, dialektem.

Celkem: Je rozhodný, samostatný, nespoutaný, až smělý, trochu škodolibý a vychloubavý, šibalsky hravý.

4. *Poměr ke škole.* Do školy chodí rád, raději než je doma.

K učiteli: Učitele má velmi rád, poslechne ochotně, ale není dolízavý.

K spolužákům: Se spolužáky velmi kamarádí. Ti ho mají rádi a poslouchají ho. Dovede je napálit nepravdou. Nežaluje.

K předmětům: Z předmětů má nejraději počty a prvouku. Nerad kreslí.

K trestu: Trest přijímá jako zasloužený a dá se napravit.

K pochvale: Na pochvalu zdánlivě nereaguje. Ve skutečnosti má na něho veliký vliv, stejně jako slib.

5. *Závěr.* Přizpůsobení škole dělalo mu značné obtíže. Byl pravděpodobně na školu docela nepřipraven. Zdál se proto ještě na počátku listopadu žákem dostatečným. Na začátku prosince je již ve všech předmětech výborný. Je nutno jej hodně povzbuzovat a co nejvíce ho ve škole zaměstnávat.

Chronologický přehled nejdůležitějších výnosů ministerstva školství a národní osvěty,

uveřejněných ve Věstníku min. škol. a nár. osv. od 1. září 1933 do 15. července 1934.

1. Zavedení oslovení »paní« v resortním odboru tohoto ministerstva pro ženské osoby učitelské. Výnos ze dne 5. IX. 1933, čís. 53.567-33-VII/1. Věst. seš. č. 9, str. 253.

2. Státoobčanská výchova na školách národních, středních a odborných všech stupňů. Výnos ze dne 11. IX. 1933, č. 4184 pres. Věst. seš. 9., str. 254.

3. Přijímání kandidátů učitelství do služby na veřejných národních školách. Výnos ze dne 12. IX. 1933, č. 105.000-I., Věst. seš. 9, str. 255.

4. Nevhodné knihy pro veřejné knihovny obecní. Výnos ze dne 21. IX. 1933, č. 65.273-V. Věstník seš. 10, str. 278.

5. Ustanovování zatímních a zastupujících odborných učitelů a učitelek dom. nauk na veřejných školách měšťanských. Výnos ze dne 11. X. 1933, č. 89.503-I., Věst. seš. 10, str. 282.

6. Zavedení osobních listů žáků a žákyň, hlásících se k přijímací zkoušce do učitelských ústavů. Výnos ze dne 23. XII. 1933, č. 130.274-II. Věst. seš. 1, str. 15.

7. O výchově k brannosti na středních školách a učitel. ústavech. Výnos ze dne 1.

února 1934, č. 141.026/33-II. Věst. seš. 2, str. 39.

8. Seznam povinné souvislé četby na měšťanských školách a učeb. kursech. Výnos ze dne 6. února 1934, č. 4469-I. Věst. seš. 2, str. 40.

9. Prováděcí pokyny k vládnímu nařízení ze 22. prosince 1933, č. 252 Sb. z. a n., o úsporných opatřeních personálních. Výnos ze dne 8. února 1934, č. 13.260-VII. Věstník seš. 2, str. 44.

10. Činná účast žactva střed. a odborných škol v Dorostu Červeného Kříže. Výnos ze dne 11. března 1934, č. 146.882/33-II. Věst. seš. 4, str. 88.

11. O hospitantech, kvalifikovaných pro zatímní ustanovení v službě učitelské, na obecných (řadových) školách. Výnos ze dne 16. března 1934, č. 2650-I.

12. O přijímání žáků národních škol do I. třídy škol středních. Výnos ze dne 17. března 1934, č. 29.007-II. Věst. seš. 4, str. 91.

13. O úpravě pokračovacích kursů pro mládež škole odrostlou. Výnos ze dne 20. března 1934, č. 14.199/33-I. Věstník seš. 4, str. 92.

Svatá katolická Církev římská.

Jeho Svatost

PIUS XI.,

náměstek Kristův na zemi,

261. nástupce sv. Petra,

patriarcha Západu,

primas Italie,

arcibiskup a metropolita římské církevní provincie

biskup římský,

ACHILLES RATTI.

Narozen v Desio 31. května 1857.

Posvěcen na kněze 20. prosince 1879.

Apoštolský nuncius v Polsku 6. června 1919.

Arcibiskup milánský 13. června 1921.

Kardinál 13. června 1921.

Zvolen za papeže 6. února 1922

a slavně korunován 12. února 1922.

Počet katolíků na celém světě (podle úř. údajů z r. 1933):

V Evropě žije nyní 201,855.000 katolíků, t. j. 43 proc., 234,529.575 křesťanů, t. j. 50 proc., a 31,340.816 nekřesťanů.

V Severní Americe jest katolíků 52,513.320, t. j. 33 proc., křesťanů nekatolíků 85,540.818, t. j. 54 proc. a nekřesťanů 21,000.130, t. j. 13 proc.

V Jižní Americe katolíků 73,050.580, 541.984 křesťanů a nekřesťanů 1,552.602.

V Africe je katolíků 5,387.678, křesťanů 9,103.725 a nekřesťanů 125,574.630, t. j. 89 proc.

V Asii je katolíků jen 2 proc. a sice 17,038.874, křesťanů 1 proc., t. j. 9,450.545 a nekatolíků 970,354.614, t. j. 97 proc.

Celkový stav ve světě je podle toho takovýto: Katolíků 19 proc., konfucionistů 16.4 proc., mohamedánů 13 proc., brahmínů 12.1 proc., buddhistů 10.8 proc., protestantů 8.9, schismaticů 7.1, anamistů 6.6, bez vyznání 4.1 a židovského vyznání 0.9 proc.

Nunciatura apoštolská v republice Československé Praha II., Voršílská 8.

Zástupce apoštol. nuncia: Mons. JUDr. a ThDr.
Jan **Panico**.

Církevní provincie česká.

Arcidiecése pražská: Arcibiskup a metropolita
pražský, primas český:

J. Exc. ndp. Dr. Karel **Kašpar** (nar. 16. května
1870, arcibiskupem od 15. XI. 1931).

Světící biskupové: J. Exc. ThDr. Jan **Remiger**,
ThDr. Ant. **Eltschkner**, probošt ThDr. Fr. **Zapletal**.

Biskupové sufragáni pražské provincie:

Diecése českobudějovická: J. Exc. Dr. Šimon **Bárta**
(nar. 27. X. 1864, konsekr. 20. II. 1921).

Diecése královéhradecká: J. Exc. Dr. Mořic **Pícha**
(nar. 18. IV. 1869, konsekr. 22. XI. 1931).

Diecése litoměřická: J. Exc. Dr. Antonín **Weber**
(nar. 14. X. 1877, konsekr. 22. XI. 1931).

Církevní provincie moravská.

Arcidiecése olomoucká: Arcibiskup a metropolita
olomoucký, primas moravský:

J. Exc. ndp. Dr. Leopold **Prečan**
(nar. 8. III. 1866, konsekr. 30. XII. 1923).

Světící biskupové: J. Exc. Dr. Jos. **Schinzel**
a Jan **Stavěl**.

Biskup sufragán moravské provincie:

J. Exc. Dr. Josef **Kupka** (nar. 7. V. 1862,
konsekr. 7. IX. 1924).

Diecése slovenské a podkarpatoruské.

Baňskobystrická: J. Exc. biskup Marian **Blaha**
(nar. 1869, konsekr. 1921).

Košická: J. Exc. biskup Josef **Čárský**
(nar. 1866, konsekr. 1925).

Mukačevská, řeckokatolická: J. Exc. biskup Alex.
Sztojka (nar. 1890, konsekr. 1932).

Nitranská: J. Exc. biskup Dr. Karol **Kmeťko**
(nar. 1875, konsekr. 1921).

Prešovská, řeckokatolická: J. Exc. biskup
Dr. Pavel Petr **Gojdič** O. S. B. M.
(nar. 1888, konsekr. 1927).

Rožnavská: J. Exc. biskup Michal **Bubnič**
(nar. 1877, konsekr. 1925).

Spišská: J. Exc. biskup Jan **Vojtaššák**
(nar. 1877, konsekr. 1921).

Trnavská: J. Exc. biskup Dr. Pavel **Jantusch**
(nar. 1870, konsekr. 1922).

Rozloha a počet obyvatelstva Československé republiky (z 1. prosince 1930).

Země **Česká**: rozloha 52.062 km²,
obyvatel 7,109.376;

země **Moravskoslezská**: rozloha 26.808 km²,
obyvatel 3,565.010;

krajina **Slovenská**: rozloha 49.006 km²,
obyvatel 3,329.793;

Podkarpatská Rus: rozloha 12.617 km²,
obyvatel 725.357.

Československá republika celkem: rozloha 140.493 km², obyvatel 14,729.536. Z toho jest Čechoslováků 9,688.943, Němců 3,231.718, Maďarů 692.121, Rusů a Malorusů 549.043, Židů 186.474, Poláků 81.741, Srbochorvatů, Rumunů a j. 49.465.

* * *

President republiky Československé:

PhDr. TOMÁŠ GARRIGUE MASARYK,

univ. profesor, nar. 7. III. 1850, Hodonín.

Vláda republiky Československé, jmenovaná 14. II. 1934.

Ministerský předseda: Jan **Malypetr**, rolník
(nar. 20. XII. 1873, Klobouky).

Ministr zahraničí: PhDr. Eduard **Beneš**, univ. prof.
(nar. 25. VIII. 1884, Kožlany).

Ministr vnitra: JUDr. Josef **Černý**, advokát
(nar. 28. II. 1885, Nepolisy).

Ministr spravedlnosti: JUDr. Ivan **Dérer**, advokát
(nar. 2. III. 1884, Malacky).

Ministr financí: JUDr. Karel **Trapl**, guvernér

Poštovní spořitelny (nar. 31. III. 1881, Chrudim).

Ministr školství a nár. osvěty: JUDr. Jan **Krčmář**,
univ. prof. (nar. 27. VII. 1877, Praha).

Ministr obchodu, průmyslu a živností: Ing. Jan **Dostálek**, magistrát. rada (nar. 28. IV. 1883, Šedivec).

Ministr železnic: Rudolf **Bechyně**, žurnalista (nar. 6. IV. 1881, Nymburk).

Ministr pošt a telegrafů: PhDr. Emil **Franke**, v. rada univ. knihovny (nar. 3. IV. 1880, Velké Březno).

Ministr veřejných prací: JUDr. Ludvík **Czech**, řed. nem. pojišťovny (nar. 26. VII. 1885, Lvov).

Ministr zemědělství: PhDr. Milan **Hodža**, univ. prof. (nar. 1. II. 1878, Súčany).

Ministr národní obrany: Bohumír **Bradáč**, rolník (nar. 31. IX. 1881, Židovice).

Ministr sociální péče: JUDr. Alfred **Meissner**, advokát (nar. 10. IV. 1871, Mladá Boleslav).

Ministr veřej. zdravotnictví a tělesné výchovy: PhDr. Frant. **Spina**, univ. prof. (nar. 5. X. 1868, Trnávka).

Ministr pro sjednocení zákonův a organisace správy: ThDr. Jan **Šrámek**, prelát a profesor (nar. 11. VIII. 1870, Grygov).

Kancelář presidenta republiky, sněmovna, senát.

Kancelář presidenta republiky, Praha IV., Hrad 1. nádvoří.

O slyšení u p. presidenta nutno žádati nejméně 8 dní napřed. Návštěvy u kancléře nutné též napřed hlásiti.

Poslanecká sněmovna Praha I., Smetanovo náměstí 79 n., Na Rejdišti čp. 77. Telefon č. 272-95, 272-98, 290-87, 290-92, 342-26, 342-29, 342-69, 342-76.

Senát Národního shromáždění, Praha III., Sněmovní ul. 3, tel. 342-51.

Ministerstvo školství a národní osvěty.

K obstarávání nejvyšší správy státní v oboru školství zřízeno „Ministerstvo školství a národní osvěty“ (zkratka Mšano).

Ministr: JUDr. Jan Krčmář (nar. 27. VII. 1877 v Praze, čes. právník, prof. soukromého práva na Karlově universitě v Praze, od r. 1922 stálý člen čs. delegace při Svazu národů v Ženevě, ministrem školství byl již od 18. III.—12. X. 1926).

Rozdělení podle odborů:

Presidium. Praha III., Karmelitská 8.

Odbor I. Veškeré věci škol národních, mateřských, pro děti úchylné a opatroven. Praha III., Karmelitská 5.

Odbor II. Veškeré věci škol středních a ústavů učitelských a kulturní styky s cizinou v oboru střed. škol. Praha III., Karmelitská 5.

Odbor III. Veškeré věci škol odborného směru. Praha III., Karmelitská 5.

Odbor IV. Veškeré věci škol vysokých a ústavů vědeckých. Praha III., Karmelitská 5.

Odbor V. Veškeré věci národní osvěty. Praha III., Maltézské nám. 1.

Odbor VI. Veškeré věci církevní (kultové). Praha III., Maltézské nám. 1.

Odbor VII. Věci povšechně legislativní a zaměstnanecké, právně-konsiliární atd. Věci fondovní a nadační.

Odbor VIII. Kulturní styky s cizinou. Sociální péče studentská. Praha III., Karmelitská 5 a 7.

Nejvyšší úřad školské správy (školního dozoru) v zemi je **zemská školní rada** (zkratka Zšr).

Zemská školní rada pro zemi Českou:

Presidium. Praha III., Letenská 4.

Zemská školní rada pro zemi Moravskoslezskou: Brno, Lažanského nám. Budova zem. úřadu.

Referát ministerstva školství a národní osvěty v Bratislavě, Törökova ul. č. 2.

Referát ministerstva školství a národní osvěty v Užhorodě, Drugetovo nám. č. 3.

Ministerstvo školství a národní osvěty vydává každoročně svůj „**Věstník min. školství**“, který každá správa školy odbírá a členům sboru učitelského k informaci předkládá.

Služební plat učitelský.

podle zákona ze dne 24. června 1926, čís. 104
Šb. z. a n. (Učitelský zákon).

Služné.

Služné se stanoví v ročních částkách takto:
pro literní učitele a pro zvláštní učitele nábo-
ženství na obecných školách:

1. stupeň	Kč 9.000
2. stupeň	Kč 10.800
3. stupeň	Kč 12.600
4. stupeň	Kč 14.400
5. stupeň	Kč 16.200
6. stupeň	Kč 18.000
7. stupeň	Kč 19.800
8. stupeň	Kč 21.600
9. stupeň	Kč 23.400
10. stupeň	Kč 25.200
11. stupeň	Kč 27.600

pro učitelky ručních prací (domácích nauk)
a vedlejší učitele:

1. stupeň	Kč 9.000
2. stupeň	Kč 10.800
3. stupeň	Kč 12.600
4. stupeň	Kč 14.400
5. stupeň	Kč 16.200
6. stupeň	Kč 18.000
7. stupeň	Kč 19.500
8. stupeň	Kč 21.000
9. stupeň	Kč 22.500
10. stupeň	Kč 24.000

Činovné.

Pro literní učitele a zvláštní učitele náboženství:
ve skupině míst A částkou Kč 4800,
ve skupině míst B částkou Kč 4080,
ve skupině míst C částkou Kč 3360,
ve skupině míst D částkou Kč 2640;

pro učitelky ručních prací (domácích nauk)
a učitele vedlejší:

ve skupině míst A částkou Kč 4200,
ve skupině míst B částkou Kč 3576,

ve skupině míst C částkou Kč 2940,
ve skupině míst D částkou Kč 2316.

Obce se zařadují do čtyř skupin míst (A, B, C, D).
Do skupiny míst A náleží: Velká Praha, Brno
a Bratislava,

do skupiny míst B obce s více než 25.000 oby-
vateli, jakož i tyto obce: Karlovy Vary, Marián-
ské Lázně, Slezská Ostrava a Užhorod,

do skupiny míst C obce s počtem obyvatel od
2000 do 25.000,

do skupiny míst D všechny ostatní obce.

Zákon ze dne 28. prosince 1932, č. 204 Sb. z. a n.
o úsporných opatřeních personálních platí podle
§ 22 a) i pro učitele obecných a občanských škol.
Podle § 4 z aktivních platů se sráží, činí-li sráž-
ková základna

nad 9.000 Kč až včetně	10.800 Kč	3%
10.800 Kč	12.600 Kč	5%
12.600 Kč	14.400 Kč	8%
„ 14.400 Kč		10%

srážkové základny.

Procentní sazba při menším počtu hodin vyuč. u učitelů s procentním platem:

Hodin	1	2	3	4	5	6	7	8	9
%	5.6	11.2	16.8	22.4	28.0	33.6	39.2	44.8	50.4

Hodin	10	11	12	13	14	15	16	17	18
%	56.0	61.6	67.2	72.8	78.4	84.0	89.6	95.2	100

Postup do vyšších stupňů služného nastává, jak-
mile učitel dovrší tři roky započitatelné služební
doby se služným bezprostředně předcházejícího
stupně.

Literním učitelům a zvláštním učitelům nábožen-
ství se zkouškou učitelské způsobilosti pro školy
občanské, ustanoveným definitivními nebo zatím-
nými učiteli na školách občanských, se zvyšuje
při přestupu služné o částku ročních 780 Kč,
mají-li služné nejvýše 6. stupně, a o částku
1080 Kč, mají-li služné 7. nebo vyššího stupně;

při druhém postupu do vyššího stupně služného, který následuje po přestupu na občanskou školu, a při každém dalším postupu do vyššího stupně služného se zvyšují příslušné postupové částky vždy o 300 Kč, jde-li o postup až včetně do 7. stupně, a vždy o 600 Kč, jde-li o postup do 8. nebo vyššího stupně.

Učiteli, který přestoupí ze školy občanské na školu obecnou, byv na ni dosazen definitivně nebo zatímně, se vyměří služební plat tak, jako by byl od počátku své služební doby působil na obecné škole.

Zvýšení služného se provádí z moci úřední.

Léčebný fond.

Pojistné.

podle zák. ze dne 15. X. 1925, č. 221 Sb. z. a n., připadající na zaměstnance (podle § 140 plat. zák.).

Při ročním platu*)		ročně	měsíčně
přes	až včetně		
	10.200	96	8
10.200	11.400	108	9
11.400	12.600	120	10
12.600	13.800	132	11
13.800	15.000	144	12
15.000	16.200	156	13
16.200	17.400	168	14
17.400	18.600	180	15
18.600	19.800	192	16
19.800	21.000	204	17
21.000	22.200	216	18
22.200	23.400	228	19
23.400	24.600	240	20
24.600	25.800	252	21
25.800	27.000	264	22
27.000	28.200	276	23
28.200	29.400	288	24
29.400		300	25
29.400		300	25

*) Vyměřuje se ze služného, činovného, výchovného, přídatku na děti a doplňovacího přídatku ženatých.

Nejdůležitější poplatky poštovní.

Zkratky: Čs = Československo; M = Maďarsko; N = Německo; P = Polsko; R = Rakousko; Rm = Rumunsko.

P s a n í

	v tuzemsku		do M, N, P, R, Rm	do ostatní ciziny
	místní	doprava další		
do 20 g	60 h	100 h	200 h	250 h
za každých dalších 20 g				
	30 h	30 h	150 h	150 h
	Kč	Kč	Kč	Kč
20	—·60	1.—	2.—	2·50 .
40	—·90	1·30	3·50	4.—
60	1·20	1·60	5.—	5·50
80	1·50	1·90	6·50	7.—
100	1·80	2·20	8.—	8·50
120	2·10	2·50	9·50	10.—
140	2·40	2·80	11.—	11·50
160	2·70	3·10	12·50	13.—
180	3.—	3·40	14.—	14·50
200	3·30	3·70	15·50	16.—
atd. za každých dalších 20 g o	—·30	—·30	1·50	1·50 více.

Způsob obalu a uzávěry je ponechán na vůli odesílateli (psaní tvaru dopisnic nebo dvojitých dopisnic lze zasílati bez obalu).

Váha do 2 kg (úřední v tuzemsku do 2½ kg). Rozměry: 45 cm v každém směru; při svitcích do 75 cm délky a 10 cm průměru.

Místní doprava (u psaní, snížené výplatné) je doprava v místním a vnějším dodávacím okrese podávacího poštovního úřadu. V místech, jež byla sloučena v jednu obec zákonem, nebo podle zákonného zmocnění usnesením vlády, pokládá se za místní dopravu vzájemný styk mezi poštovními úřady, jež mají v těchto místech svá sídla. Psaní, podaná u nádražních poštovních úřadů a

svědčící adresátům v dodávacím okrese místního poštovního úřadu stejného jména a naopak, pokládají se za místní psaní.

Dopisnice. Za jednoduchou dopisnici nebo za každý díl dopisnice dvojité (u dopisnic se zaplacenou odpovědí musí býti obě části při podání vyplaceny):

a) v tuzemsku . . .	50 h,
b) do M, N, P, R, Rm	120 h,
do ostatní ciziny	150 h.

Rozměry dopisnic nesmějí přesahovati 15 cm délky a 10·5 cm šířky, ani býti menší než 10 cm délky a 7 cm šířky. Adrese a služebním údajům musí býti vyhrazena aspoň pravá polovice přední strany.

Poštovní poukázky. (K obyčejným pošt. poukázkám s výplatní stvrzenkou musí podávací poštovní úřad připojiti vyplněnou výplatní stvrzenku (tu zemskou nebo mezinárodní).

Poukazečné, a to

a) v tuzemsku (základní poplatek 50 h a z poukázané částky):

do 200 Kč	1 Kč — h	do 1800 Kč	5 Kč — h
do 400 Kč	1 Kč 50 h	do 2000 Kč	5 Kč 50 h
do 600 Kč	2 Kč — h	do 2200 Kč	6 Kč — h
do 800 Kč	2 Kč 50 h	do 2400 Kč	6 Kč 50 h
do 1000 Kč	3 Kč — h	do 2600 Kč	7 Kč — h
do 1200 Kč	3 Kč 50 h	do 2800 Kč	7 Kč 50 h
do 1400 Kč	4 Kč — h	do 3000 Kč	8 Kč — h
do 1600 Kč	4 Kč 50 h		

atd., za každých dalších 200 Kč 50 h.

Telegramy (podání). Adresa musí míti nejméně dvě slova, totiž adresátovo a místo určení. Do velkých měst nutno udati i jméno ulice a jiné účelné údaje. Text telegramů může býti sepsán v řeči obyčejné nebo tajné, jež se dělí opět na řeč smluvenou neb značkovanou. Telegramy, jichž obsah ohrožuje veřejný pořádek neb mravnost nebo bezpečnost státu, jsou z dopravy vyloučeny. Podpis možno zkrátiti nebo úplně vynechati.

Sazby za telegramy v tuzemsku.

Počet slov	Čsl. i s Podk. Rusí Kč	Počet slov	Čsl. i s Podk. Rusí Kč	Počet slov	Čsl. i s Podk. fRusí Kč
2-10	4.—	21	8.40	32	12.80
11	4.40	22	8.80	33	13.20
12	4.80	23	9.20	34	13.60
13	5.20	24	9.60	35	14.—
14	5.60	25	10.—	36	14.40
15	6.—	26	10.40	37	14.80
16	6.40	27	10.80	38	15.20
17	6.80	28	11.20	39	15.60
18	7.20	29	11.60	40	16.—
19	7.60	30	12.—	41	16.40
20	8.—	31	12.40	42	16.80

Stupnice kolkové.

Všeobecné.

(Nařízení čís. 53 z roku 1920.)

Stupnice I. (4⁰/₀₀)

Pro listiny podléhající poplatku podle stupnice I., kromě směnek.

Přes	včetně do Kč	poplatek v Kč	Přes	včetně do Kč	poplatek v Kč
—	50	—.20	500	600	2.40
50	100	—.40	600	700	2.80
100	200	—.80	700	800	3.20
200	300	1.20	800	900	3.60
300	400	1.60	900	1000	4.—
400	500	2.—			

Je-li základ výpočtu větší než 1000 Kč, budiž z každých 1000 Kč zaplacen další poplatek 4 Kč, při čemž zbytek menší než 1000 Kč budiž pokládán za celých 1000 Kč.

Stupnice II. (1%)

Pro kvitance, dluhopisy, postupní listiny atd.

Přes	včetně do Kč	poplatek v Kč	Přes	včetně do Kč	poplatek v Kč
—	10	—·10	300	400	4.—
10	20	—·20	400	500	5.—
20	30	—·30	500	600	6.—
30	40	—·40	600	700	7.—
40	50	—·50	700	800	8.—
50	100	1.—	800	900	9.—
100	200	2.—	900	1000	10.—
200	300	3.—			

Je-li základ výpočtu větší než 1000 Kč, budiž z každých 1000 Kč zaplacen další poplatek 10 Kč při čemž zbytek menší než 1000 Kč budiž pokládán za celých 1000 Kč.

Stupnice III. (2%)

Přes	včetně do Kč	poplatek v Kč	Přes	včetně do Kč	poplatek v Kč
—	10	—·20	300	400	8.—
10	20	—·40	400	500	10.—
20	30	—·60	500	600	12.—
30	40	—·80	600	700	14.—
40	50	1.—	700	800	16.—
50	100	2.—	800	900	18.—
100	200	4.—	900	1000	20.—
200	300	6.—			

Je-li základ výpočtu větší než 1000 Kč, budiž z každých 500 Kč zaplacen poplatek 10 Kč, při čemž zbytek menší než 500 Kč budiž pokládán za celých 500 Kč.

Vysvědčení.

1. poplatná :

a) pokud výslovně nepodléhají vyššímu nebo nižšímu poplatku:

aa) vydaná státními úřady a státními funkcionáři (lékaři) (zvl. absolutoria) z 1. archu 8 Kč, další 5 Kč,

bb) vydaná jinými úřady nebo soukromníky (soukr. lékaři) z archu 5 Kč;

- b) pro čeled', tovaryše, učedníky, nádeníky, dělníky a vůbec osoby, které žijí z příjmu nepřevyšujícího denní mzdu, z archu 1 Kč;
 c) školní a studijní pololetní nebo roční vysvědčení veř. ústavů vyučovacích, vyjímajíc vysvědčení obec. a měšť. škol, z archu 1 Kč.

Míry a váhy.

Metrické váhy.

Hvězdičkou (*) označená čísla jsou zákonem předepsána.

metr (m) = 10 decimetrů = 100 centimetrů = 1000 milimetrů = *0.5272916 víd. sáhu = 3.16375 víd. stopy = *1.286077 víd. lokte = 1.68374 českého lokte.

1 decimetr (dm) = 0.1 m = 10 centimetrů = 0.316375 víd. stopy.

1 centimetr (cm) = 0.01 m = 0.37965 víd. palce = *0.94912 pěsti.

1 milimetr (mm) = 0.001 m = 0.45558 víd. čárky.

1 kilometr (km) = 1000 m = 0.131823 rak. míle = 527.2916 víd. sáhů.

1 myriametr = 10000 m = 10 km = 1.31823 rak. míle = 1.45 zeměpis. míle.

1 □ metr (m²) = 10000 cm² = *0.278036 □ sáhů = *10.00931 □ stopy.

1 decimetr (dm²) = 100 cm² = 0.1000931 □ stopy = 14.4134 □ palce.

1 □ centimetr (cm²) = 0.0001 m² = 100 mm² = 0.144134 □ palce.

1 □ milimetr (mm²) = 0.01 cm² = 0.207553 □ čárky.

1 □ kilometr (km²) = 1000000 m² = 100 ha = 10.000 a = 173.7727 rak. jitra.

1 hektar (ha) = 100 a = 10000 m² = *1.737727 rak. jitra.

1 ar (a) = 100 m² = *27.80361 □ sáhů.

1 krychlový metr (m³) = 1000 l = 10 hl = *0.146606 krychl. sáhů = *31.66695 krychl. stopy.

1 litr (l) = 1 dm³ = 10 decilitrů (dl) = 100 centilitrů (cl) = 1000 cm³ = 0.031667 kr. stopy = 0.01626365 víd. míry = 2.8274 víd. žejdlíků.

1 hektolitr (hl) = 100 l = 0.1 m³ = *1.767129
víd. vědra = *1.626365 víd. míry.

1 krychl. centimetr (cm³) = 0.001 l = 0.0547206
krychl. palců.

Metrické váhy.

Jednotkou váhy jest kilogram, rovnající se váze
1 dm³ destilované vody ve vzduchoprázdne pro-
store za teploty + 4° C.

1 kilogram (kg) = 100 dekagramům = 1000 gra-
mům = 1.7855 víd. lib. = 1 lib. 25.127 lotů =
2 celním librám = 2.380698 lék. lib.

1 dekagram (dkg) = 0.01 kg = 10 gramům =
0.571367 víd. lotů.

1 gram (g) = 0.001 kg = 0.1 dkg = 10 deci-
gramům = 100 centigramům = 1000 miligramům

1 tuna = 1000 kg = 1785.523 víd. lib. = 17.85523
víd. centů = 20 celním centům.

1 metrický cent (q) = 100 kg = 0.1 tuny =
2 celním centům.

Staré míry.

1 vídeňský sáh (-) = 6 stop čili střevíců (') =
1.896484 m.

1 vídeňská stopa = 12 palcům (") = 0.316081 m.

1 vídeňský palec (") = 12 čárkám (''') = 26.33 mm.

1 vídeňský loket = 29.5797'' = 0.777558 m =
778 mm.

Peníze.

Anglie. Pound sterling (libra sterlingů, £),

shilling (šilink, sh, s),

penny (n. č. pence, d, denarius),

farthing = 1/4 penny,

1 £ = 20 sh po 12 d.

Poznámka: Guinea = 21 sh; 1 sh = £ 0.050,

1 d = £ 0.004---.

Svobodný stát irský vydává od 10. září 1928
vlastní bankovky.

Belgie. Belga = 100 centimů.

Bulharsko. Lev (L) = 100 stotinek (st).

Československo. 1 Kč = 100 h.

Dánsko. Krona (Kronor, Kr) = 100 oere (oe).

Estonsko. Esta = 100 sajaků (=1 skand. Kr ve ☉).
Finsko. 1 Marka (Mkk) = 100 penniä (p).
Francie. 1 frank (Fr, fr) = 100 centimes (c).
Holandsko. Florin (Guilder, holandský zlatý, Hfl, = 100 cents (cs).
Italie. Lira (£) = 100 centesimi (cs).
Jugoslavie. 1 Dinar (D) = 100 para (p).
Maďarsko. 1 pengö = 100 garasů (grošů).
Německo. Mark (Mk) = 100 Pfennige (pf ¢).
Norsko. Viz Dánsko.
Polsko. Polský zlotý = 100 grošů.
Portugalsko. Escudo (dříve milreis, \$) = centavos conto (:) = 1000 escudos.
Rakousko. Šilink (Sh) = 100 grošů (g).
Rumunsko. Leu (mn. č. lei, L) = 100 bani (banu, b).
Rusko. Červonec = 10 rublů (R⁰), 1 rubl = 100 kopějek.
Řecko. Drachma (Dr) = 100 lepta (lepton, l).
Španělsko. Peseta (Pas, pt) = 100 centimos.
Švédsko patří ke skand. minc. unii. Viz Dánsko.
Švýcarský. Franc. (fr) = 100 centimes (Rappen, c).
Turecko. Tur. libra (Livre turque, Ltq) = 100 piastrů (Pt), 1 piastr (gerš) = 40 para po 3 asper. (1 Ltq = zlatá medžidiye).

Veledůstojnému duchovenstvu

doporučuje se

křesťanský závod kožišnický

František Podhorecký

Praha I., Karlova 48.

III. poschodí.

Telefon čís. 322-69.

Kožichy pánské i dámské na míru
 šité i veškeré kožišiny, límce, lišky
 a t. d. za solidní bezkonkurenční ceny.

Nejpečlivější obsluha.

STNĚ UČITELŮ NÁBOŽENSTVÍ v pololetí škol. roku 1934-35.

Datum cest skutečně vykonaných podle třídní knihy			
v měsíci	d n í	hodin	cest
únoru			
březnu			
dubnu			
květnu			
červnu			
Úhrnem			

CESTNÉ UČITELŮ NÁBOŽENSTVÍ

v pololetí škol. roku 1934-35.

Datum cest skutečně vykonaných podle třídní knihy			
v měsíci	d n í	hodin	cest
září			
říjnu			
listopadu			
prosinci			
lednu			
Úhrnem .			

VÝKAZ ODMĚN UČITELŮ NÁBOŽEN.

v pololetí škol. roku 1934-35.

[illegible]

***) Remunerace za 1 hodinu: na obec. škole Kč 5·70,
na měst. škole Kč 6·80. Cestné 2 Kč za každý km**

VÝKAZ ODMĚN UČITELŮ NÁBOŽEN

v pololetí škol. roku 1934-35.

Místo	Počet tříd nebo odd.	Počet hodin týdně	Povolovací výnos	Celkový počet hodin skutečně vyučov.	Odměna za 1 hod. *)	Odměna celkem	
						Kč	h

tam i zpět jen u škol přesporních, vzdálených ne-
méně 1.5 km od řád. bydliště učitele náboženstv

ZÁZNAM DŮLEŽITÝCH ADRES A TELEFONNÍCH ČÍSEL

[illegible]

PŘEHLED ŽACTVA:

Škola a třída	P o č e t ž á k ů								
	vůbec	vyzn. katol.	evangelického českobr. augšbur.	vyznání reform.	vyzn. pravosl.	vyzn. českosl.	izrael.	b.vyzn.	jiné

Pro školu i chrámovou lištu doporučujeme
životopisy svatých, blahoslavených a ctihod-
ných služebníků Božích

»BOJOVNÍCI BOŽÍ«

NAPSAL VÁCLAV KRONUS.

Sbírka vychází v sešitech, z nichž každý nese
na obálce dokonalým hlubotiskem provedený
obraz světce, jehož životopis obsahuje. Každý
sešit tvoří samostatný celek a obsahuje celý
životopis.

Cena každého sešitu je pouze 50 hal.

DOSUD VYŠLO :

- č. 1. Sv. Jan z Boha, přítel nemocných
- č. 2. Sv. Vincenc z Paula, apoštol lásky k bližnímu
- č. 3. Sv. Klement M. Hofbauer, apoštol velkoměst.
lidu
- č. 4. Bl. Bernardetta Soubirousová, pasačka lurdská
- č. 5. Sv. Gabriel Possenti, vzor a ochránce mládeže
- č. 6. Bl. Petr Julian Eymard, původce ruchu eucha-
ristického
- č. 7. Ctihod. Anna Kateřina Emmerichová
- č. 8. Bl. Mlada Přemyslovna, ochrankyně čes. nár.
- č. 9. Bl. Jan Sarkander, vzor křest. statečnosti
- č. 10. Sv. Jan Berchmans, ochránce mládeže
- č. 11. Sv. Johana z Arku, statečná Panna Orleánská
- č. 12. Sv. Jan Nepomucký, mučedník zpovědního ta-
jemství
- č. 13. Sv. Efrém Syrský, učitel církevní
- č. 14. Sv. Zita, ochrankyně lidí služebných
- č. 15. Sv. Jan Eudes, původce úcty k Srdci P. a P. M.
- č. 16. Bl. Ondřej Bobola, bojovník za sjed. pravo-
slaví s círk. sv.
- č. 17. Sv. Jan Nep. Neumann, 1. čes. bisk. v Sev.
Americe
- č. 18. Sv. Norbert, zakladatel ř. premonstrátského
- č. 19. Sv. Václav, mučedník a dědic země české
- č. 20. Sv. Prokop, opat a ochránce český
- č. 21. Sv. Lidmila, prvomučednice a matka čes. nár.
- č. 22. Sv. Vojtěch, biskup mučedník
- č. 23. Sv. Antonín, velký divotvorce.

Ve vydávání se pokračuje.

II. vydání 9—18. tisíc!

Josef Hronek—Filip Schumacher

MŠE SVATÁ

Názorný výklad mše svaté
pro mládež s 30 obrázky
Schumacherovými. Vázáno
do zlaté aluminiové folie

za 3 Kč

„Nikdo tři Kč za knížečku nebude litovati. Je to naučení o významu mše sv., o liturgii, o vybavení oltáře, o posvátných nádobách, rouchách atd. Knížka obsahuje zároveň pobožnost ke mši sv.; a vše je provázáno uměleckými a názornými obrázky“.

(Posudek časop. „Hlasy Svatohostýnské“
roč. 29, čís. 3.)

... Vykládá dětem význam nejsvětější oběti, uvádí do pořadu a do ducha mešních obřadů a učí příhodným modlitbám...

(Z posudku časop. „Rodina a škola“
roč. XI, čís. 4.)

Doporučujeme k hromadnému
rozšiřování.

SLEVA: Na 10—25 výt. 10% 26—50 výt.
20% 51 a více 30%

**Nakladatelství Kropáč & Kucharský, Praha,
Konviktská ul. č. 5.**

NOVODOBÁ KNIHA MODLITEBNÍ

ARNOŠT OLIVA

POSILA DUŠE

Modlitby s krátkým poučením pro katolickou školu i rodinu

Posudek :

Posila duše jest název nové modlitební knížky P. A. Olivy, která přijde vhod těm, kteří by se rádi více sblížili s liturgií a nemají dosti prostředků na větší díla. Spisovatel věnuje velikou pozornost životu katolíka ve svátostech a v církevním roce, staví mu před oči životy svatých. Modlitební knížka opravdu nová; vybavte jí na cestu odrůstající mládež!

„Rodina a škola“
roč. X, č. 5.

Vzorná modlitební kniha v elegantní úpravě, tištěna na tenkém breviářovém papíře, se 141 červenými iniciálkami v textu. Na 280 stranách obsahuje v praktickém uspořádání vše důležité pro katolického křesťana. Jsou tam hlavní pravidla víry, modlitby denní a příležitostné. Mše svatá, sedmero svátostí, církevní rok, křížová cesta, pobožnost sv. růžence, litanie, důležité sekvence a i krátké životopisy svatých.

Cena :

V plátěné vazbě Kč 15.-.
V kůži se zl. oř. Kč 35.-.

Ku sv. biřmování zasíláme veledůstojnému duchovenstvu za výhodných podmínek do komise.

KE VŠEM PŘÍLEŽITOSTEM ZVLÁŠTĚ
KU SV. BIŘMOVÁNÍ
SKVOSTNÝM A UŽITEČNÝM DAREM JE
novodobá modlitební kniha
» POSILA DUŠE «

Veledůstojné duchovenstvo prosíme, aby si před sv. biřmováním vyžádalo zavčas do komise „Posilu duše“ za výhodných podmínek.

M A S A R Y K Ů V SLOVNÍK NAUČNÝ

Dílo národní spolupráce XX. století

●

Z katolických spisovatelů přispívali:

P. V. Bělohlávek, bibliotekář
řádu Křižovníků v Praze,

Jos. Hronek, profesor st.
úst. učitelského v Praze,

P. V. Hůlka, knihovník premonstrátské knihovny na Strahově,

Dr. R. Perlík, archivář premonstrátské knihovny na Strahově,

P. Cyril Straka, převor kláštera na Strahově.

●

Tento objektivní průvodce všemi věky a světy vyšel v sedmi svazcích po 330 Kč. Též na splátky za nezvýšených cen. I u knihkupců.

ČESKOSLOVENSKÝ KOMPAS

PRAHA-SMÍCHOV; Plzeňská 79. Telefon 410-66.

STRUČNÝ SEZNAM KNIH NAKLADATELSTVÍ KROPÁČ & KUCHARSKÝ V PRAZE I., KON- VIKTSKÁ Č. 5.

Faulhaber M.: Kardinál, Ruská bída bez Bo-
ha. Rozebráno.

Hoffmann P. Jos. S. J. - Dr. May - Schmutze-
rova.

Šťastné manželství. Kniha mravní výcho-
vy a zdravotních rad pro manžele, snou-
bence a vychovatele. Poslední výtisky
pouze váz. Kč 28.—

Hronek Jos.: Cesta k Bohu. Učebnice katol.
náb. pro nižší tř. šk. obec. Se 63 barev.
obrazy F. Schumachera II. vyd. Schvá-
leno nejd. episkopátem Čech a minister-
stvem školství, váz. Kč 6.80

— Církevní dějiny pro střední školy. S 50
obrazy v textu a 30 obrazy v hloubce na
přílohách s připojenou mapou diecesí
repub. čsl., váz. Kč 15.—

— Mše svatá. S 30 obrazy F. Schumachera,
váz. do hliníkové folie 2. vyd. Kč 3.—

— Otčenáš maličkých. S 10 barevnými ob-
razy H. Neumannové Kč 2.50

— Výbor zákonů školských. I. základní před-
pisy Kč 10.—

Výbor školských zákonů II. Organizace
školské správy a právní poměry učitelstva
Kč 10.—

— Základní požadavky ve školském zdra-
votnictví, výchově a vyučování Kč 14.—

— Život podle víry. Příručka katol. náb. pro
dospělejší mládež. 3. vyd. Kč 3.50

Keller Paul: Tři prsteny, § 144 nebo vraž-
da? Kč 10.—

Kronus Václ.: Milostné pražské Jezulátko
s hlubotisk. obrazem Kč —.50

Listy sv. Kateřiny Sienské v překladu Dr. Jos.
Vašici, děkana C. M. fakulty Kč 13.50

- Miklík Jos. Dr.: Satan na sv. Hoře, Uzdravení posedlé J. Steinlové. S obr. Kč 9.—
- Mut D. W.: Světice z naší doby. Sv. Terezie od Ježíška. Přel. V. Kronus, váz. Kč 12.—
- Oliva Václ.: Posila duše. Modlitby s krátkým poučením pro katolickou školu i rodinu. Tištěno na indickém papíru se 143 iniciálkami v textu. Váz. v kůži se zlatou ořízkou Kč 35.—, váz. v plátně Kč 15.—
- Pecka Dom.: Listy otce synovi. 2. v. Kč 1.50
— Listy matky dceři. 2. vyd. Kč 1.50
- Plohowich J.: Mají kolébky zůstatí prázdné? Kč 1.—
- Rostworovski: Obrazy ze života Božského Spasitele s obrazy mistra Führicha, brož. Kč 20.—, váz. Kč 28.—
- Řehák K. L. ThDr.: K matce Boží.. Kč 2.—
- Soukup P. Em. O. P.: Za hrobem Kč 6.50
- Škrabal P. Alb. O. P.: Devítidenní pobožnost k počtě P. M. růžencové v Pompejích. 2. vyd. Kč 2.—
- Šorm Ant.: Blahoslavená Anežka Přemyslovna. Sborník jubilejní Kč 12.—
- Urban P. Dr. Jan Ev. Sv. Antonín paduan- ský. Kč 7.—
— Trojí křížová cesta pro kněze. Váz. Kč 6.—
— Mariánské hodinky česko-latinské. Skvostné vyd. brož. Kč 11.60, váz. Kč 17.—, v kůži se zl. ořízkou Kč 37.—
- Vaněček Fr., Prelát Mons. Sv. Jan Maria Vianney: Farář z Arsu. S obr. Kč 5.—
- Vrátný K. Dr.: Život Panny Marie v obrazech, s 20 barev. obrazy klassických umělců. Váz. v hedvábí . Kč 10.—
- Zápotockij H.: Bolševický ráj..... Kč 7.50
- Žák Em. Mons.: Boj o duši..... Kč 2.—
- Žák Fr. P. S. J.: O socialismu a socialistech. Devatero přednášek Kč 6.50
- Všechny v »Manuale« uvedené publikace lze za stejných podmínek obdržeti u knihkupců.

Oltáře sochy opravy

levně a pečlivě provádí abs. stát. prům. školy

BOHUMIL BEK

atelier pro interier. umělecké práce kostelní,
sochařské, řezbářské, truhlářské,
pozlacovačské a malířské

V KUTNÉ HOŘE

Poznámka: Četné větší nové i restaurační práce kostelní a j. na př. v dómě sv. Víta na hradě pražském, velechrámu sv. Panny Barbory v Kutné Hoře, v arcibiskupském kostele sv. Vojtěcha v Praze, ve farním kostele sv. Tomáše v Praze, v arciděkanské basilice sv. Václava na Smíchově, ve farním a filiálním kostele v Levoči, v hlav. kostele v Prešově, v památném kostele sv. Václava ve St. Bole-slavi, sv. Andreje a Benedika na Skalke pri Trenčíne, v děkanském kostele v Pelhřimově, v moder. kostele ve Smrčné a v Sudoměřicích, dvorany Městské spořitelny v Kutné Hoře a j., jsou jistě spolehlivým dokladem odborné vyspělosti a podnětem další důvěry, o jejíž zachování zdvořile prosím.

Založeno r. 1882.

Jediný speciální závod
v Československé republice

LUDVÍK KEIL,

továrna na vlněné látky
klášterní ve Kdyni (Čechy)

doporučuje veledůstojnému
duchovenstvu své osvědče-
né čistě vlněné látky na
taláry a obleky za tovární
ceny.

Vzorky na požádání obratem.

Mnoho doporučení.

Čsl. církevní zákony

Sestavili Dr. Bušek, Dr. Hendrich, Dr. Laštovka a Dr. Müller. Historický úvod do čsl. práva konfesního. Společné předpisy pro všechny církve a náb. společnosti. Zevní právní poměry. Kongrua. Důkladný komentář ve dvou vázaných svazcích Kč 240.—, I na splátky měsíčně Kč 20.— až 30.—.

Politické dějiny čsl. národa od r. 1848 až do dnešní doby

Napsal Dr. Zdeněk Tobolka. Dílo promítá nám obrazy našeho národního úsilí v zcela jiných formách, než na jaké jsme byli dosud zvyklí. Dosud vyšlo: Díl I. (1848—59) Kč 30.—, díl II. (1859—79) Kč 66.—, dílu III. část 1. Kč 50.—.

Rozpočeta účty míst. škol. rady

Sestavil M. Vrána. I. část příručky obsahuje veškeré předpisy platné v historických zemích pro školní obce. V II. části podány jsou praktické informativní pokyny. V III. části jsou obsažena veškerá poučení pro vedení pokladní i účetní služby. Cena Kč 12.—.

Na skladě u všech knihkupců nebo přímo v nakladatelství firmy

**ČESKOSLOVENSKÝ KOMPAS,
PRAHA-SMÍCHOV, PLZEŇSKÁ 79.**

KATALOG ŽACTVA

ŠKOLNÍ ROK

1934—1935

Druhá část

MANUALE UČITELŮ KATOL. NÁBOŽENSTVÍ

Škola v..... Třída.....

[illegible]

Škola v..... Třída.....

[illegible]

Škola v..... Třída.....

[illegible]

Škola v..... Třída.....

[illegible]

Škola v..... Třída.....

[illegible]

Onemocnění dýchacích cest.

Zálibu, s kterou používají všichni primitivní národové odvarů určitých bylin jako léčivý prostředek proti elementárním nemocem, nelze naprosto považovati za pověru, nýbrž souvisí s prazákony povšechné lékařské vědy. Vidíme, jak zvířata v divočině, cítí-li se nemocnými, požírají instinktivně druhy rostlin, které jinak nepatří k jejich obvyklé potravě, a tak si také pračlověk z vlastního přírodního pudu, jenž mu umožnil poznati výživné rostliny, vynašel byliny, které jej osvobodily od poruch jeho zadržívání.

Výborným léčivým prostředkem tohoto druhu proti onemocnění dýchacích cest je velmi známy „PUHLMANNŮV ČAJ“.

Jeho prvotní účinek spočívá především v zkapalnění a neutralisování hlenu při každém kataru. Odstraňuje takto dráždění ke kašli, které nemocného nejvíce obtěžuje, zažene zánět sliznic, jenž nastal následkem silně reagujících výměšků, a přivodí tak klidnější funkci celého dýchacího aparátu, která je nutným základem pro počínající léčivý proces.

Je mnoho set klinicky dokázaných případů, kde se skvěle osvědčil Puhlmannův čaj při těžké záduše, kašli a chrapotu, kataru průdušek, chřípce atd.

„PUHLMANNŮV ČAJ“ je k dostání ve všech lékárnách. Vždy v zásobě v stálem hlavním skladě pro Československo: Lékárna „U bílého anděla“, S. Wantoch, Znojmo, Obrokova 13.

(Výtah z referátu pana doktora Arnošta Vogela).

Do české školy

české učebné pomůcky!

Nahradte staré, po většině opotřebované
obrazy veskrze cizích vydání
skvostným dílem českého mistra

prof. F. B. DOUBKA

BIBLICKÉ OBRAZY PRO NÁZORNÉ VYUČOVÁNÍ NÁBOŽENSTVÍ

Dílo obsahuje všechny nejdůležitější příběhy
z Písma svatého Starého i Nového zákona,
celkem 24 obrazy.

Provedení v šesti barvách na silném papíře.

Velký nástěnný rozměr 58 X 42 cm.

Obrazy jsou církevně i ministerstvem aprobované k užívání ve škole.

Podrobný prospekt a informace o nejvýhodnějším odběru dáme s největší ochotou.

Obrazy jsou nejen krásné, ale také velmi levné.

Připomínáme zdvořile, že dle nařízení ministerstva školství lze na školách užívat pouze schválené obrazy a kupovat na účet škol pomůcky výhradně tuzemského původu. Všem předepsaným požadavkům vyhovují obrazy prof. Doubka.

Nakladatelství Kropáč & Kucharský Praha I.,
Konviktská 5.